

Trezește-te, Eva!

RVB | VKW

Vach

Wach

auf,

*nglicher & unveränderter Absicht
der vollen Gleichstellung der Frau.*

Katharine C. Bushnell

Cunoaște adevărul biblic despre intenția inițială & neschimbată a lui Dumnezeu: egalitatea deplină a femeii.

Katharine C. Bushnell

Katharine C. Bushnell

Trezește-te, Eva!

Această traducere este dedicată soției mele, Sabine, fiicelor și nepoatei noastre.

Mulțumiri deosebite se cuvin soției mele pentru redactare, fiicei mele și soțului ei pentru titlu și pentru designul copertei, precum și tuturor celor trei pentru nenumăratele discuții fără de care proiectul n-ar fi luat niciodată ființă.

Katharine C. Bushnell

Trezește-te, Eva!

Cunoaște adevărul biblic despre intenția inițială și neschimbată a lui Dumnezeu: egalitatea deplină a femeii

RVB

Informații bibliografice ale Bibliotecii Germane (Die Deutsche Bibliothek)

Die Deutsche Bibliothek înregistrează această publicație în Bibliografia Națională Germană; datele bibliografice detaliate pot fi consultate pe internet la <http://dnb.ddb.de>.

ISBN 978-3-944472-25-6 (RVB)

ISBN 978-3-86269-206-4 (VKW)

© traducerii germane: Reformatorischer Verlag

Friedensallee 76, 22765 Hamburg

Titlul original în limba engleză: „God’s Word to Women”

Traducere în limba germană, tehnoredactare, layout: H. Christian Beese

Design copertă: LUI & LEI Hamburg

Fotografii copertă:

Takayuki Ohara / EyeEm, Getty Images

blacked, Getty Images

În ediția germană, citatele biblice provin, dacă nu se indică altfel, din Biblia Elberfelder (traducere germană a Bibliei)

Tipar: CPI

RVB

Hamburg Bonn

Despre autoare

Katharine C. Bushnell (1855-1946) a fost o slujitoare curajoasă și înzestrată a lui Dumnezeu, care făcuse din versetul „Pot totul în Cel ce mă întărește” motto-ul vieții ei. A fost medic, misionară, ambasadoare a crucii, reformatoare, autoare și vorbitoare, precum și o învățată strălucită și originală, care vorbea șapte limbi și stăpânea greaca veche și ebraica. Bushnell a părăsit medicina ca să facă ceea ce considera o lucrare și mai importantă, și anume să schimbe condițiile de viață înjositoare ale oamenilor, preluând un rol de conducere în *Women’s Christian Temperance Union* (WCTU), parte a mișcării femeilor din secolul al XIX-lea. Poziția biblică a femeilor a avut pentru Bushnell o mare însemnătate, pentru că ajunsese la concluzia că traducерile greșite erau răspunzătoare de subjugarea socială și spirituală a femeilor. În anul 1896 a părăsit WCTU, ca să-și dedice anii care îi mai rămâneau sarcinii de a scrie și de a transmite mai departe adevărul biblic despre intenția inițială și neschimbată a lui Dumnezeu: egalitatea deplină a femeilor.

God’s Word to Women de Katharine Bushnell este un studiu de pionierat, care cercetează cu grijă fiecare loc din Scriptură despre femei. Jessie Penn-Lewis a spus că materialul de față a deschis Scriptura într-un fel care nu poate fi descris decât ca o descoperire venită direct de la Dumnezeu. Pentru mulți, aceasta este astăzi cartea care le-a dat libertatea de a fi ceea ce Dumnezeu i-a chemat să fie și de a face lucrarea pe care Duhul Sfânt a pus-o în inimile lor.

„Katherine Bushnell a murit crezând că viața ei a lăsat puține urme. Dar Dumnezeu știa mai bine.”

În timpul anilor ei ca medic misionar în China, Bushnell a descoperit că Biblia chineză fusese tradusă greșit, ca să întărească prejudecățile culturale împotriva slujirii femeilor. S-a întrebat dacă nu cumva aceleași prejudecăți masculine au influențat și traduceri engleze și și-a adâncit studiul ebraic și al grecii. Mai târziu, în timp ce călătorea pentru WCTU prin toată lumea, a folosit orele petrecute în trenuri, pe vapoare și în locurile în care era găzduită, ca să compare cu grijă traduceri ale Bibliei cu textul din limbile originale.

Prin experiență și studiu, Dumnezeu a pregătit-o pe Katherine Bushnell să scrie *God's Word to Women*. Început în 1908 ca un curs prin corespondență, a fost publicat mai întâi de Bushnell în regie proprie. În ciuda unor reacții pozitive timpurii, cartea a dispărut curând; iar Bushnell a murit crezând că viața ei a lăsat puține urme. Dar Dumnezeu știa mai bine! Cartea a fost redescoperită și continuă să fie publicată de cei care îi recunosc valoarea neprețuită. Astăzi primește în sfârșit recunoașterea binemeritată ca izvor literar fundamental pentru cei care lucrează în prima linie a egalității biblice a femeilor.

Cuprins

Lecția		Pagina
	Cuvânt înainte al editorului și traducătorului actual	11
	Prefață la ediția din 1943	15
	Prefața autoarei	19
1	Principii de bază	21
2	Critica textuală (îndreptățită și nelegitimă)	25
3	Fapte și fabule	29
4	Începutul răului	33
5	Fabula „coastei”	37
6	Legea lui Dumnezeu pentru căsătorie (Geneza 2:24)	41
7	Legea lui Dumnezeu pentru căsătorie (încheiere)	45
8	Demnitatea femeii în vremurile străvechi	49
9	Alegerea Evei și alegerea lui Adam (Geneza cap. 3)	53
10	Eva ajunge să creadă	57
11	Eva și defăimătorii ei	61
12	Învățătura biblică despre purtarea lui Adam și a Evei	65
13	A blestemat Dumnezeu femeia?	69
14	Tâlcuirea greșită (Geneza 3:16)	73
15	Satana stă la pândă	77
16	Avertismentul lui Dumnezeu pentru Eva	81
17	Traduceri vechi ale lui Teshuqah	85
18	Istoria traducerilor lui Teshuqah	89
19	Privire de ansamblu cu ajutorul unei diagrame	93

Lecția		Pagina
20	Soții neînrobite	95
21	O dezbinare în prima familie	99
22	Primele păcate și roadele lor	103
23	Concluzii de mare anvergură din premise mici	107
24	Concluzii de mare anvergură din premise mici (încheiere)	111
25	Trebuie femeile să tacă?	115
26	Trebuie femeile să tacă? (1 Corinteni 14:34)	119
27	Trebuie femeile să tacă? (continuare)	123
28	Trebuie femeile să tacă? (încheiere)	127
29	Subtilitatea vălului	131
30	Subtilitatea vălului (continuare)	135
31	Subtilitatea vălului (încheiere)	139
32	Ce învață Pavel cu adevărat despre vâl	143
33	Ce învață Pavel cu adevărat despre vâl (încheiere)	147
34	Cum a devenit „puterea” „vâl”	151
35	Cum a devenit „puterea” „vâl” (încheiere)	155
36	Calitatea de cap în Vechiul Testament	159
37	Calitatea de cap în Noul Testament	163
38	Ce înseamnă „supunere”?	167
39	Trebuie femeile să asculte?	171
40	Cuvintele lui Pavel către Timotei despre femei (1 Timotei 2:8-15)	175
41	Cuvintele lui Pavel către Timotei în lumina istoriei	179
42	Cuvintele lui Pavel către Timotei în lumina istoriei (încheiere)	183
43	Cuvintele lui Pavel către Timotei explicate	187
44	Cuvintele lui Pavel către Timotei explicate (continuare)	191
45	Cuvintele lui Pavel către Timotei explicate (încheiere)	195
46	Scuze de prisos pentru logica lui Pavel	199
47	Observații finale despre calitatea soțului de cap	203
48	„Două feluri de greutate”	207
49	Credința noastră trebuie să se întemeieze pe textul original	211
50	O lecție de smerenie	213
51	O lecție de smerenie (încheiere)	217
52	Ce este blândețea?	221
53	Blândețe și smerenie pentru femei	225

Lecția		Pagina
54	Capitolul nou descoperit din istoria femeilor	229
55	Endogamie și exogamie	233
56	Originea exogamiei	237
57	Adevărata cauză a exogamiei	241
58	Alte dovezi ale demnității femeii în vremurile preistorice	245
59	Alte dovezi ... (încheiere)	249
60	Mai multe despre femeie în epocile preistorice	253
61	Rudenian se socotește pe linie maternă	257
62	Trecerea la linia de rudenie masculină	261
63	„Și cine se va gândi la generațiile Lui?”	265
64	Evenimentul cel mai bine atestat al istoriei omenesci	269
65	Nașterea din fecioară	273
66	Întemeierea unei familii creștine	277
67	Întemeierea unei familii creștine (continuare)	281
68	Întemeierea unei familii creștine (continuare)	285
69	Întemeierea unei familii creștine (încheiere)	289
70	Isaac și Rebeca	293
71	Legislația mozaică nu era ideală	297
72	Rânduielele mozaice și femeile	301
73	Rânduielele mozaice și femeile (încheiere)	305
74	Vechiul Testament și poligamia	309
75	Vechiul Testament și poligamia (încheiere)	313
76	Femeile în Antichitate și în vremurile de după	317
77	Prejudecățile legate de sex îi influențează pe traducători	321
78	Prejudecățile legate de sex îi influențează pe traducători (continuare)	325
79	Prejudecățile legate de sex îi influențează pe traducători (încheiere)	329
80	„Binecuvântată să fie Iael”	331
81	„Căci niciun cuvânt care vine de la Dumnezeu nu va fi fără putere”	335
82	„Căci niciun cuvânt care vine de la Dumnezeu nu va fi fără putere” (încheiere)	339
83	Pericope de Adultura (Ioan 8:1-11)	343
84	Autenticitatea pericopei	347
85	„Margini rupte și destrămate”	351
86	„Nu pot” sau „Nu fac” (Matei 19:11)	355
87	Sfat pentru o situație de criză (1 Corinteni cap. 7)	359

Lecția		Pagina
88	Femei proroci în Vechiul Testament	363
89	Femeile au voie să predice	367
90	Femeile trebuie să predice și să învețe pe alții	371
91	Și femeile au fost martore	375
92	Și femeile au fost martore (încheiere)	379
93	Femeile sunt pregătite ca martore	383
94	Femeile sunt unse ca martore	387
95	Marea chemare a femeii	391
96	O altă ungere pentru femei	395
97	Natura prorociei biblice	399
98	„Semnul cel mare”	403
99	Cine este „Femeia”?	407
100	Dreptul de întâi născut sau o ciorbă de linte?	411
	ANEXE:	
	Indicele locurilor din Scriptură	415
	Indice de termeni și nume	430
	Diagrama Teshuqah	461
	Paragrafe omise în traducere în lecțiile 49 și 79	463
	Datele vieții lui Katharine Bushnell în tabel	467

Cuvânt înainte al editorului și traducătorului ediției germane

Încă o „carte despre femei” dintr-o perspectivă credincioasă Bibliei? Nu există deja destule? Se poate, dar ele susțin (aproape) toate una și aceeași perspectivă: aceea a așa-numitului „complementarism”. Acest termen trezește ideea unei completări reciproce, a unei întâlniri de la egal la egal între bărbat și femeie. Privit mai de aproape însă, el se dovedește a fi un eufemism. Potrivit Wikipediei, „un eufemism (sau cuvânt menajant, înfrumusețare, cuvânt-paravan, învăluire sau înflorire) este o expresie lingvistică ce numește o persoană, un grup de persoane, un obiect sau o situație în mod înfrumusețat, îndulcit sau cu intenția de a ascunde”. Exact aceasta face expresia „complementarism”: ea descrie în mod înfrumusețat, îndulcit și cu intenția de a ascunde situația subordonării unilaterale a femeii față de bărbat. Termenul însuși este relativ nou, dar lucrul, respectiv învățătura care se ascunde în spatele lui, este străvechi – totuși nu, cum vor unii să ne spună, la fel de vechi ca creația, nici măcar la fel de vechi ca căderea în păcat.

În SUA se poartă de mult între creștinii credincioși Bibliei o dezbatere aprinsă între „complementariști”, pe de o parte, și „egalitariști”, pe de altă parte. În Germania, această dezbatere este încă la început. În prezent, perspectiva „complementaristă” deține necontestat supremația aeriană în cercuri largi ale lumii evanghelice. Această carte este o pledoarie puternică pentru perspectiva „egalitaristă”.

Învățătura despre subordonarea, aservirea sau supunerea soției față de soțul ei, ba chiar în general a femeii față de bărbat, s-a statornicit în multe cercuri evanghelice, credincioase Bibliei, ca parte *sinequa-non* a ortodoxiei. Ea se sprijină pe câteva versete din epistolele lui Pavel și din 1 Petru, dar merge și mai departe înapoi, până la istoria creației, la primele capitole ale Genezei, și își ancorează doctrina chiar în structura lăuntrică a Sfintei Treimi. În aceasta pornește, implicit sau explicit, de la o „vină originară” mai mare a Evei, care împovărează și dezavantajează sexul feminin în mod continuu până astăzi și împiedică egalitatea în viața bisericii răscumpărate de pe pământ. Fiindcă printr-o asemenea concepție sunt puse la îndoială cuprinderea și eficiența jertfei de ispășire pentru păcate, pe care Hristos a adus-o în locul nostru pe crucea de pe Golgota, în această dezbatere este vorba de nimic mai puțin decât de temeliile credinței creștine. În această privință le putem fi chiar recunoscători susținătorilor hotărâți ai complementarismului că exprimă deschis, pentru toți cei ce au urechi de auzit, caracterul neevangelic al acestei învățăături, prezentându-l de fapt pe bărbat ca un mijlocitor între femeie și Hristos și contrazicând astfel învățătura lui Pavel că este *un singur* Dumnezeu și *un singur* Mijlocitor între Dumnezeu și oameni, și anume Omul Isus Hristos (1 Timotei 2:5).

Nici tânăra și încă fragila mișcare reformată din Germania nu este scutită de această gândire. Prin diverse canale, nu în ultimul rând din evangheliismul și neocalvinismul american, această învățătură s-a săpat adânc în temelia soteriologică, antropologică și eclesiologică a acestei mișcări, astfel încât mulți dintre cei care au supt-o odată cu laptele lor spiritual nu-și mai pot închipui o credință în afara unei asemenea gândiri despre poziția femeii.

Un fenomen este că și femeile din biserici apără cu înflăcărare această perspectivă. Lucrul acesta este mai puțin enigmatic și, pe deasupra, ușor de înțeles psihologic, dacă ne gândim că aici sunt aduse în poziție de luptă o serie de alte eufemisme, ca „adevărata feminitate”, „femeia după inima lui Dumnezeu” etc. etc.

Un alt fenomen este că până și cei care privesc „complementarismul” cu neîncredere sau critic se rețin de cele mai multe ori și se feresc de dezbaterea despre el – o dezbatere purtată adesea de „complementariști” cu arme necinstite. Astfel, oricine susține o altă perspectivă este clasificat din reflex drept liberal, modernist și feminist, care disprețuiește „cuvintele limpezi ale lui Dumnezeu” și se răzvrătește împotriva „rânduielilor lui Dumnezeu”. Fiindcă lipsesc argumentele inteligibile și logice pentru o supunere unilaterală a femeilor creștine, chiar și cei care tăgăduiesc consecvent predestinarea și alegerea suverană a lui Dumnezeu invocă bucuros, în „problema femeii”, libertatea suverană a lui Dumnezeu, cu care El și-ar fi stabilit „rânduile ierarhice”.

Peste toate acestea bate o briză puternică a acelui legalism pe care Pavel l-a înfierat și l-a combătut neobosit în epistolele sale. Pe internet se găsesc serii întregi de predici pe această temă. Într-o predică, pastorul recunoaște, ce-i drept, că „nu știm” ce a vrut să spună Pavel prin „văl”; dar, ca să fim „ascultători și în siguranță”, toate femeile ar trebui, din prudență, să se acopere la serviciul divin, iar „soțiile pastorilor dau deja un exemplu bun”.

„Supremația aeriană” spirituală a „complementarismului” este flancată de nume de mare calibru și de comentarii, biblie de studiu și dogmatici de prim rang, mult citite și altfel bune, la care însă, privind mai de aproape, bate la ochi un lucru: în timp ce la aproape toate temele și aspectele învățăturii spirituale este întoarsă pe toate fețele fiecare piatră lingvistică și exegetică, oricât de mică, în „problema femeii” domnește, ca să ne exprimăm prietenos, o anumită neglijență; s-ar putea spune chiar ceva aproape ca o șmecherie exegetică manipulatorie. Când, de exemplu, Wayne Grudem scrie în Dogmatica sa biblică, despre punctul deloc neînsemnat că termenul german „Gehilfin” (ajutoare) din Geneza 2:18 înseamnă

de fapt „ajutor” (ebr. `ezer), un cuvânt care, cum explică el corect, este folosit adesea pentru Dumnezeu Însuși, că „ori de câte ori cineva îl ajută pe altul, ... persoana care ajută ocupă o poziție subordonată și inferioară față de persoana căreia i se ajută”, aceasta nu este doar nevrednic de o minte foarte capabilă în alte contexte, ci o înjosire a lui Dumnezeu, care este marele nostru Ajutor. Sau când un alt comentator deduce din faptul că Adam îi dă Evei de două ori un nume („femeie”, germ. „Männin”, și „Eva, mama tuturor celor vii”) o pretenție generală de superioritate și de stăpânire a bărbatului asupra femeii, aceasta este absurd, având în vedere faptul că în Vechiul Testament oamenii l-au dat adesea spontan nume lui Dumnezeu după experiențe mari de izbăvire. Acestea sunt două exemple din lucrări actuale. S-ar putea aduce și alte cazuri, dar mă opresc aici.

Aud adesea argumentul că primii creștini, Părinții Bisericii și reformatorii au susținut toți perspectiva „complementarismului” și că oricine îndrăznește o altă perspectivă asupra „problemei femeii” intră în conflict cu 2000 de ani de istorie a Bisericii. Este adevărat că mulți Părinți ai Bisericii aveau o perspectivă foarte discutabilă asupra femeilor și că nici reformatorii secolului al XVI-lea nu au adus, în general, o lumină nouă în această întrebare. Dar dacă am accepta factorul duratei ca argument pentru validitatea unei învățături, n-ar fi trebuit să existe niciodată o Reformă, căci și marea Reformă a fost nu în ultimul rând o punere sub semnul întrebării a unor învățături greșite bine statornicite, care se menținuseră timp de multe secole. Este de nădăjduit că și pentru „problema femeii” va veni vremea când structurile de gândire încremenite se vor sparge, spre binele ambelor sexe din biserică, și când va putea intra un duh nou al acelei libertăți creștine (și față de prejudecățile legate de sex) la care suntem chemați.

Însemnătatea care i se acordă acestei învățături în țările occidentale este nu în ultimul rând un fenomen al civilizației sau al bunăstării. Din țări precum Iranul sau China există relatări că femeile joacă un rol peste medie de mare în răspândirea Evangheliei și în zidirea unor biserici tinere, în condițiile cele mai grele.

Katharine Bushnell ne ia cu ea, în această carte publicată inițial la începutul secolului XX ca un curs prin corespondență, într-o călătorie prin Biblie – de la Geneza până la Apocalipsa. Ea tratează nenumărate locuri din Scriptură relevante pentru „problema femeii”. Cunoașterea temeinică a limbilor biblice și studiile ei de ani de zile aduc o lumină nouă în multe pasaje din Scriptură care par criptice. Pe lângă aceasta, ea răspunde la multe argumente, atât ale așa-numitei cercetări istorico-critice, cât și ale darwinismului. Citează numeroși cercetători în științele naturii și antropologi culturali din vremea ei. Ca medic misionar care a călătorit mult și ca ambasadoare a Evangheliei, aduce mereu experiențe personale și cunoștințe practice.

Această carte este gândită în mod intenționat astfel încât să invite la studiu personal și la aprofundare. (Aproape) fiecare dintre cele 100 de lecții se încheie cu un spațiu pentru notițe personale, iar la sfârșitul cărții sunt adăugate un indice amplu al locurilor biblice și un indice de termeni și nume, cu explicații ale cuvintelor.

Katharine Bushnell inserează în repetate rânduri chemări înflăcărâte și bine întemeiate către surori, să se dedice studiului limbilor biblice, ca să citească ce are cu adevărat de spus Cuvântul lui Dumnezeu pentru ele, în loc de ceea ce spun bărbații că le spune. Sunt convinși: înainte să trăim trezirea spirituală după care tânjim și pentru care ne rugăm, bisericile noastre trebuie să cunoască o reorientare în această întrebare extrem de importantă, astfel încât femeile să fie eliberate din mușenia lor și din existența lor în umbră și să-și poată urma chemarea dată de Dumnezeu ca împreună-lucrătoare egale în Evanghelie.

Lecția 6 – LEGEA LUI DUMNEZEU PENTRU CĂSĂTORIE

„De aceea va lăsa omul [soțul] pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de nevasta sa.”

45 Ascultarea de această lege fundamentală a căsătoriei din Geneza 2:24 le-ar fi ferit pe femei să ajungă vreodată o simplă proprietate și ar fi păstrat astfel întreaga omenire la un nivel moral mai înalt. Gândiți-vă numai ce s-ar putea obține și astăzi pentru demnitatea morală a popoarelor păgâne, dacă misionarii le-ar cere convertiților lor să respecte legea biblică a căsătoriei. Factorii care ar contribui la ușurarea asupririi femeilor din Orient ar fi următorii: (1) Soțul, ca *cel care câștigă pâinea*, ar avea în casa soției sale o valoare financiară; pe când acum femeia, ca producătoare a tot mai multor copii care trebuie hrăniți, este expusă abuzului, mai ales atunci când naște o fiică. (2) Bărbatul, nestânjenit de copii încă nenăscuți, de prunci sau de o ceată neajutorată de copii mici, nu ar putea fi făcut sclav într-o casă străină, pentru că ar pleca și ar lăsa grija soției și a copiilor lui nevoiași pe seama celor care se poartă rău cu el. Dar efectele împovărătoare ale maternității și puterea iubirii de mamă fac din mame victimele celor care vor să le înrobească. (3) Bărbatul nu este făcut astfel încât să poată fi lipsit cu forța de virtutea lui sau ca persoana lui să fie făcută o marfă profitabilă pentru o gospodărie străină; dar aceste rele sunt atât de des soarta văduvelor rămase în casa străină a soților lor decedați, încât în unele țări orientale, mai ales în India, chiar și cuvântul „văduvă” are o reputație proastă. (4) În timpul sarcinii și al nașterii, o mamă este de obicei îngrijită cu dragoste atunci când se află la propria ei mamă, fie sub acoperișul tatălui ei, fie în apropiere. Dar într-o casă străină ea este adesea neglijată în mod rușinos în astfel de vremuri; iar aceasta slăbește, pe termen lung, întreaga omenire. (5) Practica de a păstra fiica acasă după căsătorie și de a trimite fiul de acasă după căsătorie ar însemna o frână uriașă pentru căsătoriile între copii, deoarece părinții nu s-ar despărți foarte repede de membrii familiei care contribuie la bunăstarea ei.

46 Toate femeile ar trebui să știe că Cuvântul lui Dumnezeu a făcut la început din lume, în această privință, un loc bun pentru ele și că, prin această lege a căsătoriei, a pus un zăvor puternic înjosirii lor în stadiul timpuriu al istoriei omenirii – este, de fapt, prima lege de etică socială privind viața omului. Pe lângă aceasta, cercetarea confirmă tot mai mult că această lege, în cele mai vechi epoci ale istoriei omenirii, cu puține excepții, nu era literă moartă, cum este astăzi. Era obișnuit ca bărbatul fie să locuiască sub acoperișul părinților soției sale, fie să o viziteze des acolo – ea nu părăsea niciodată ocrotirea părinților ei. *Părinții* erau „ocrotitorii naturali” ai fiicelor lor căsătorite, – nu soțul, care nu rareori se dovedea nevrednic de încrederea ce i se acorda. Obiceiul din vremurile străvechi era să fie privit ca un străin, cu o anumită doză de neîncredere sănătoasă, până când își dovedea cu adevărat capacitatea de a avea grijă de o femeie așa cum se cuvine.

„Părinții erau «ocrotitorii naturali» ai fiicelor lor căsătorite, – nu soțul, care nu rareori se dovedea nevrednic de încrederea ce i se acorda.”

47 Cel mai mare avantaj, dacă o femeie ar rămâne după căsătorie la rudele ei sau aproape de ele (și astfel familia ei ar fi „ocrotitorul ei natural”), ar consta mai ales în faptul că acest lucru ar întări moralitatea societății. Cu câțiva ani în urmă, un medic dintr-unul dintre cele mai mari orașe ale noastre a primit sprijinul poliției pentru a cerceta foarte temeinic „răul social” al orașului și a publicat mărturiile evaluate ale sutelor de femei și fete aflate în acele situații de viață rău famate. Nu am cartea lui la îndemână ca să citez din ea, dar concluzia lui a fost, dacă îmi amintesc bine, că *căsătoria cu*

bărbați răi era o cauză frecventă a prostituției. Fete tinere se căsătoreau cu bărbații care se culcau cu ele, fără să se gândească prea mult și fără să știe mare lucru despre caracterul lor; iar după aceea căsătoria le pune într-o situație atât de dezavantajoasă față de soții lor, încât puteau fi împinse în stradă, cu forța sau de prea multe griji, ca să câștige bani din imoralitatea [bărbaților]. Poate că soțul nu s-a căsătorit inițial cu ea cu scopul de a-și sili soția să-și câștige existența în felul acesta; dar, pentru că el însuși nu avea un simț adevărat al decenței, nu putea vedea, în vremuri grele, niciun motiv pentru care soția lui să nu ajute la câștigarea existenței într-un mod imoral. Tocmai pentru a face față unor astfel de situații de urgență, rudele unei femei ar trebui să aibă dreptul să intervină atunci când amenință un asemenea pericol. Legea căsătoriei ar trebui să le permită să rămână în strânsă legătură cu fiica sau sora lor. Dar așa cum stau lucrurile acum, un astfel de bărbat își poate duce soția, dacă vrea, până la capătul lumii, și nimeni nu-l poate împiedica.

48 Ca să afle cineva ce urmări poate avea acest lucru, trebuie doar să viziteze un mare oraș oriental. Eu, ca să dau doar un exemplu, nu voi uita prea curând cum am vizitat odată, pe întuneric, o stradă rău famată dintr-unul dintre aceste mari orașe orientale. Dintre multele fete nefericite pe care le-am văzut, am aflat că un mare număr erau tinere femei care credeau că se căsătoriseră cu negustori angroșiști de vază ai unor case de comerț orientale. Vânători de sclavi găsiseră aceste fete în satele Europei, ale Angliei și ale Americii, se culcaseră cu ele, făcuseră cu ele o ceremonie de cununie în toată regula și apoi le duseseră pe piața orientală de sclavi. Regulat, în fiecare seară, „soții” lor treceau prin casele pe care le stăpâneau și se uitau ca totul să fie în ordine pentru noapte. Apoi mergeau la clubul lor din apropiere (pe care l-am vizitat în lipsa lor), petreceau cu mâncarea și băutura pe care le câștigaseră sclavele lor și se întorceau la două sau trei dimineața, după un chef zdravăn, și le luau soțiilor lor înrobite fiecare bănuț pe care îl câștigaseră între timp. Adesea le biciuiau, dacă suma de bani era mai mică decât de obicei. Comerțul cu sclave albe nu va primi niciodată lovitura de grație până când nu vom avea legi ale căsătoriei care să asigure o ocrotire potrivită a femeilor împotriva soților răi; iar o astfel de ocrotire nu va fi suficientă până când rudele unei femei, dacă sunt oameni cumsecade, nu vor fi recunoscute de lege drept „ocrotitorii ei naturali”, care nu-i îngăduie unui bărbat să-și ducă soția într-o țară străină – chiar dacă femeia, prea încrezătoare, este gata să plece –, dacă mutarea este împotriva hotărârii familiei ei, adică doar dacă el nu poate aduce un motiv întemeiat pentru aceasta în fața instanței.

„Ce ne învață legea lui Dumnezeu pentru căsătorie despre grija și ocrotirea Lui părintească față de fiicele Sale!”

49 Exact acest abuz al relației conjugale poate fi observat la japonezi (și într-o măsură dureroasă) pe coasta de Pacific a Statelor Unite. Există în Japonia o agenție matrimonială secretă care caută mereu fete japoneze ce vor merge în America să se căsătorească. De asemenea, bărbați ai acestei agenții se întorc mereu în Japonia ca să se căsătorească cu fete și să le aducă în America. Adesea acești bărbați japonezi fac parte din familii bune, dar ei înșiși au fost stricați prin șederea în țări străine. Știind că provin din familii bune, părinții fetelor au încredere că ei își vor trata bine fiicele după ce se vor fi căsătorit cu ele. Astfel aceste fete sunt prinse în capcană; și în fiecare noapte, în America, sunt împinse în stradă și în localuri rău famate japoneze, ca să câștige bani pentru acești „soți” cu care au fost căsătorite în chip onorabil. Aceasta nu este o închipuire. O știu din mărturia unor domni japonezi creștini, a unor misionari creștini, a unor consuli japonezi și a altor persoane asemenea lor.

Ce ne învață legea lui Dumnezeu pentru căsătorie despre grija și ocrotirea Lui părintească față de fiicele Sale! Chiar de la început, prima Lui poruncă rostită arată că drepturile și demnitatea lor îi stau la inimă.

Leția 7 – LEGEA LUI DUMNEZEU PENTRU CĂSĂTORIE (încheiere)

50 Dumnezeu a vrut ca și căsătoria omenească să fie un simbol tipologic al unității lui Hristos cu Biserica, sau cu „Noul Ierusalim”, mireasa Lui. Hristos a lăsat deoparte toată slava pe care o avea la Tatăl Său și a venit pe acest pământ ca să Se unească cu noi. Dar căsătoria nu trebuia să simbolizeze doar prima venire a lui Hristos, ci să cuprindă și ideea celei de-a doua veniri a Lui; numai pentru ambele cazuri luate împreună tipul înfățișează pe deplin antitipul. Fiecare căsătorie creștină ar trebui să cinstească aceste două evenimente. Desprinderea soțului de legăturile de rudenie ar trebui să fie o compensație pentru renunțarea soției la iubirea de sine, prin faptul că ea își asumă riscurile nașterii și ale creșterii copiilor. Aceasta o învață Pavel în Efeseni 5:31-32, unde citează obligația ca bărbatul să-și părăsească rudele pentru soția lui și adaugă: „*Eu vorbesc despre Hristos și despre Biserică.*” Adam și Eva au fost creați în același timp și au fost la început împreună, iar apoi au fost despărțiți în timpul unui „somn adânc” care a venit peste Adam. Tot așa Hristos a fost cu noi și apoi a fost despărțit de noi prin „somnul adânc” al morții, în timp ce noi, prin credința în sângele Lui vărsat, am ieșit parcă din coasta Lui înviată. Adam a fost despărțit ca să poată fi reunit cu Eva, într-o bucurie mai mare decât oricând înainte, – într-o asemenea bucurie, încât pentru a sărbători evenimentul i-a ieșit spontan de pe buze poezie, pe care Dr. R. F. Horton a pus-o în versuri:

*„She, she is bone of my bone,
And flesh of my flesh is she;
«Woman» her name, which has grown
Out of man,—out of me.”*

51 Și într-o zi Hristos va veni din nou, „spre bucuria noastră” – căci, cum a spus El (Ioan 16:7), era „de folos” pentru noi ca El să plece și să se întoarcă din nou. Și într-o zi vom înțelege ceea ce acum nu recunoaștem, că Hristos este „celălalt eu” al nostru, așa cum Adam a recunoscut-o pe Eva; „*pentru că noi suntem mădulele ale trupului Lui*” și, „*lipiți de Domnul*”, suntem și „*un singur duh*”. Maria Magdalena pare să fi descoperit cea dintâi acest lucru prin experiență – căci i-a strigat celui pe care îl credea grădinar: „*Domnule, dacă L-ai luat, spune-mi unde L-ai pus, și mă voi duce să-L iau*”, o pretenție inconștientă asupra trupului Lui ca *proprietatea ei de drept*, într-o iubire de o curăție fără nimic sexual. Nu e de mirare că El nu se putea descoperi decât unei astfel de iubiri! (Ioan 20:11-18).

52 Pe vremea când Hristos era pe pământ, era obiceiul ca mirele și prietenii lui bărbați să ia mireasa, într-un alai de nuntă, din casa tatălui ei și s-o aducă în casa propriului lui tată. Dar pilda lui Hristos despre cele zece fecioare (Matei 25:1-13) nu redă imaginea unei astfel de încălcări a legii divine. Fecioarele așteaptă *în casa părintească a miresei*, iar când se aude strigătul că vine mirele, ies în întâmpinarea lui și îl aduc pe el și pe însoțitorii lui la un ospăț în casa miresei. „De obicei mireasa era luată de mire și de prietenii lui; dar aici este sarcina fecioarelor să-l aducă pe mire, iar nunta pare să aibă loc în casa miresei, ca în Judecători 14:10” (De Wette, citat de Lange). Așa va fi și când Hristos va veni din nou. Cei ce așteaptă venirea Lui și se pregătesc pentru ea vor ieși, la strigătul venirii Lui, ca să fie „*răpiți ... în nori, ca să întâmpinăm pe Domnul în văzduh*”, și apoi se vor întoarce pe pământ, casa miresei, la ospățul de nuntă, unde vor trăi și vor împărăți cu El o mie de ani (vezi 1 Tesaloniceni 4:17; Apocalipsa 20:6).

Despre avantajele pe care le-ar avea pentru femei legea lui Dumnezeu pentru căsătorie nu am făcut doar presupuneri. Legea lui Dumnezeu pentru căsătorie a fost *respectată* în cele mai vechi epoci ale

omenirii. Acest fapt îl scot la lumină în ultima vreme arheologii; iar eu voi da (atât cât îngăduie spațiul) o scurtă schiță a descoperirilor lor.

53 Primul care a scris în epoca modernă despre această temă a fost Bachofen, un jurist elvețian, în anul 1861. Domnul J. F. McLennan a devenit susținătorul descoperirilor lui în limba engleză și a publicat, pe lângă aceasta, propriile lui cercetări asupra acestei teme. Mulți alții, precum Tylor, Westermarck, Fraser, Lord Avebury (Sir John Lubbock) și Robertson Smith, au urmat. De fapt, nicio istorie modernă a unui popor timpuriu nu este considerată completă dacă nu începe cu vremea în care existau atât matriarhate, cât și patriarhate. În capitolul 36 din Geneza descoperim că unele dintre „căpeteniile lui Edom” erau femei.

54 Trei trăsături principale sunt caracteristice acestei civilizații timpurii: (1) Părinții unei soții rămân, împreună cu propriile ei rude, toată viața „ocrotitorii ei naturali”; (2) averea casei este ținută laolaltă de femei; (3) Linia de rudenie se socotește prin femei și nu prin bărbați, căci atunci când bărbații se căsătoresc sunt despărțiți de rudele lor; copiii sunt cunoscuți sub numele de familie al mamei. Această formă de civilizație este adesea numită „descendență pe linie feminină”, pentru că al treilea punct amintit este cauza tuturor celorlalte. McLennan, de exemplu, vorbind despre decăderea socială a femeilor grecoice, spune: „Vedem că *nicio cauză* nu ar fi putut produce acest lucru, cât timp liniile de rudenie prin femei își păstrau vechea însemnătate. Pe de altă parte, putem recunoaște o cauză suficientă a decăderii în predominanța treptat tot mai mare a descendenței pe linie bărbătească și în schimbările din sistemul căsătoriei pe care această predominanță le-a adus cu sine.”

55 Se ridică întrebarea ce anume a produs această schimbare de la descendența pe linie feminină la cea pe linie bărbătească. Evoluționiștii moderni, care nu vor să admită o revelație divină, spun că mai întâi s-a răspândit o promiscuitate generală; și, deoarece niciun bărbat nu-și cunoștea propriii copii, în consecință a fost recunoscută numai descendența pe linie feminină. Dar evoluționiștii de frunte, Darwin și Spencer, spun că o astfel de promiscuitate nu a fost niciodată predominantă; iar aceasta vorbește foarte puternic împotriva teoriei, căci ei au fost cei mai importanți evoluționiști. Și, pe lângă aceasta, Biblia ne descoperă adevărul și nu trebuie să ne mai gândim mult la teoria evoluționiștilor. Legea lui Dumnezeu pentru căsătorie a întemeiat la început descendența pe linie feminină; și de ce ar fi fost descris vreodată în Biblie un caracter atât de odios ca Lameh, dacă nu pentru a consemna încălcarea acestei legi a căsătoriei și începutul poligamiei? Puțin mai departe, în versetele de început ale capitolului 6 din Geneza, citim despre luarea în stăpânire „en gros” a femeilor; și, așa spune relatarea, „*pământul era plin de silnicie*”. Fiul lui Lameh „*făurea aramă și fier*”, cum citim în capitolul al patrulea; iar prima folosire a armelor de război din fier a fost pentru capturarea femeilor. Când aceste femei capturate au fost smulse din rudenia lor, ele și copiii lor au fost socotiți ca făcând parte din rudenia soțului; și așa a apărut descendența pe linie bărbătească. Nici potopul nu a stârbit obiceiul de a captura femei, căci citim în cartea Judecătorilor despre Debora, care poartă război cu Sisera din pricina crimelor lui împotriva femeilor; iar despre mama lui Sisera se spune că se uita după fiul ei, când acesta urma să se întoarcă cu prada de război – „*O fată, două fete de fiecare om*”.

56 Dr. A. C. Dixon spune într-un articol din *London Christian* (16 noiembrie 1911): „Priviți această civilizație pe care a întemeiat-o Dumnezeu însuși și îl veți auzi spunând: «*De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de nevasta sa, și se vor face un singur trup*». Femeii i se acordă întâietatea. Nu femeia este cea care își lasă tatăl și mama și se lipește de soțul ei; ci bărbatul este cel care își lasă mama și tatăl și se lipește de soția lui.” Într-un punct nu sunt de acord cu Dr. Dixon. Civilizația întemeiată pe această lege a lui Dumnezeu pentru căsătorie nu a făcut-o pe femeie

superioară soțului ei, dar a împiedicat-o să devină subalterna lui. În această privință este instructivă povestea lui Iacov și a soțiilor lui, Lea și Rahela. Când vrea să-și părăsească socrul, își roagă cu smerenie soțiile să-l însoțească. Iar ele nu spun: „Este datoria noastră să-l urmăm pe soțul nostru”, ci „Avem două motive pentru care ar trebui să mergem: tatăl nostru nu ne-a dat nicio moștenire; și a păstrat pentru sine plata lui Iacov, care ar fi trebuit să ne fie dată nouă și copiilor noștri” (Geneza 31:14-16). De aici reiese că acolo unde trăiau aceste femei, bărbații nu își vindeau fiicele în căsătorie și că femeile nu se simțeau obligate prin căsătorie să-și urmeze soții până la capătul lumii. Lingviști recunoscuți spun că Avraam i-a spus lui Abimelec (Geneza 20:13) cu privire la Sara: „Căci Dumnezeu a făcut-o să pribegască împreună cu mine”, nu pur și simplu „când m-a făcut Dumnezeu ... să pribegesc”. Diferența de înțeles este următoarea: atunci nu se aștepta ca o femeie să-și urmeze soțul în rătăcirile lui, ci dimpotrivă. Dumnezeu dorea ca Sara și Avraam să iasă amândoi dintr-un mediu idolatru; de aceea îi dă Sarei o descoperire a voii Sale, ca să nu urmeze obiceiul obișnuit și să rămână la rudele ei.

„Civilizația întemeiată pe această lege a lui Dumnezeu pentru căsătorie nu a făcut-o pe femeie superioară soțului ei, dar a împiedicat-o să devină subalterna lui.”

Lecția 8 – DEMNITATEA FEMEII ÎN VREMURILE STRĂVECHI

57 Profesorul de la Cambridge Robertson Smith scrie: „Potrivit Genezei, căsătoria presupune ca un bărbat să-și lase tatăl și mama și să se alipească de soția lui, iar ei vor fi un singur trup. Aceasta este întru totul în acord cu ceea ce găsim în alte părți ale istoriei patriarhale. Domnul McLennan a citat căsătoriile lui Iacov, în care Laban avea în mod clar legea de partea lui când spunea că Iacov nu avea dreptul să-și ducă soțiile și copiii lor; și de asemenea faptul că, atunci când Avraam căuta «o soție pentru Isaac», slujitorul lui se gândea că, probabil, condiția va fi ca Isaac să vină și să se așeze la poporul ei”. [În acest caz Avraam nu putea fi de acord, pentru că Dumnezeu îl chemase în mod expres să plece de la închinarea lor la idoli]. „Copiii lui Iosif de la soția lui egipteană au devenit israeliți abia prin adopție; tot așa, soția lui Samson, din poporul filistenilor, rămâne la poporul ei, iar el o vizitează acolo. Toate aceste lucruri ilustrează ceea ce este înfățișat în Geneza 2:24 ca tipul original al căsătoriei.” Și am putea întreba: ce înseamnă această formulare străveche, – „se va lipi de nevasta sa; și se vor face un singur trup”, dacă nu faptul că el va aparține aceleiași linii de descendență ca soția lui? Același autor scrie: „Linia de descendență a mamei este tipul primordial al descendenței, iar maternitatea comună este tipul primordial al unității de rudenie, care domină întregul mod de exprimare semitic.” J. P. Peters, D.D., scrie despre același pasaj din Geneza: „În felul în care este înfățișată aici relația bărbatului cu femeia avem, se pare, încă una dintre acele dovezi întâmplătoare ale marii vechimi a acestei istorisiri. Nu femeia este cea care își lasă tatăl și mama și se lipește de bărbat, ci bărbatul este cel care își lasă tatăl și mama și se lipește de soția lui. Se pare că avem aici o rămășiță a vechiului matriarhat, a acelei relații de căsătorie pentru care avem un exemplu în istoria lui Samson, în care femeia rămâne la tribul, la clanul sau la familia ei și este vizitată de bărbat. Urmașii aparțin într-un asemenea caz familiei femeii, nu celei a bărbatului” (*Early Hebrew Story*, p. 223).

58 Marele arheolog, prof. Flinders Petrie, a scris și el lucruri interesante despre această temă, iar eu redau un citat mai lung din el, ca să arăt că nu exagerez în această privință. El scrie: „Ne-am obișnuit atât de mult cu ideea că femeile din Răsărit au fost întotdeauna dependente – cum sunt acum sub mahomedanism –, încât trebuie să ne deschidem ochii pentru un sistem cu totul diferit, care ne este arătat în istoria timpurie a epocii patriarhale. În linii mari se poate spune că sistemul nostru actual înseamnă, pe de o parte, amestecarea completă a bărbaților și femeilor în societate, în timp ce, pe de

altă parte, bărbații păstrează toate drepturile și proprietatea. Idealul timpuriu din Răsărit prevedea lumi separate pentru bărbați și femei, în timp ce femeile își păstrau propriile drepturi și toată proprietatea lor.”

„Linia de descendență a mamei este tipul primordial al descendenței, iar maternitatea comună este tipul primordial al unității de rudenie.”

59 Prof. Petrie continuă: „Prima femeie [în afară de Eva] care apare în VT¹ ca personalitate este Sara, «căpetenia clanului», cum arată deja numele ei. Sar este vechea denumire obișnuită, încă folosită în Orientul Apropiat, pentru o căpetenie. ... Poziția ei independentă se vede din faptul că ea a locuit, destul de independent de Avraam, în palatul lui Faraon sau la curtea lui Abimelec. Nicio încercare a autorilor de mai târziu de a explica aceasta altfel nu poate lămuri această independență, care în ultimii ani a fost pur și simplu ignorată.

„Sara își avea locuința ei independentă la Mamre și locuia acolo, în timp ce Avraam trăia la Beer-Șeba; și se spune că el a venit ca s-o jelească și s-o îngroape. Statutul ei în timpul călătoriilor și în viața de mai târziu nu era deci câtuși de puțin cel al unei dependențe retrase, ci cel al unei căpetenii independente de clan sau al unei «mame a tribului».

60 „Deoarece Sara nu avea nicio fiică, era necesar să fie adus cineva din familie ca să conducă clanul, iar Rebeca a fost adusă din vechea patrie. Cortul de stat al Sarei a fost mutat de Isaac la trei sau patru zile de drum de Mamre, la Beer-Lahai-Roi, și de îndată ce a venit Rebeca, ea a fost așezată în cortul acela. După aceea Isaac s-a căsătorit cu ea; și ea pare să fi fost la fel de independentă ca Sara. Deoarece Rebeca nu avea nicio fiică drept urmașă, Iacov a trebuit să se căsătorească cu Lea, cea mai mare în ordinea succesiunii, și n-a putut-o avea pe Rahela înainte ca poziția Leii să fie astfel asigurată.

61 „Înainte de plecarea în Egipt este numită o singură fiică între unsprezece fii, și anume Dina, «judecătoarea» [cum sună înțelesul numelui], fiica căpeteniei de clan Lea. Pentru căsătoria ei cu un heveu² frații ei s-au mâniat, pentru că ea și-ar fi supus astfel slujba de judecătoare unui alt popor; și numai încorporarea heveilor în poporul israelit prin circumcizie putea îndrepta situația (Geneza 34:1-24). Și mai târziu putem urmări această linie de descendență în numele singurei femei al cărei nume este amintit din generația următoare: Serah (Geneza 46:17), o formă a numelui Sara, «conducătoarea tribului». Deoarece Dina se pare că nu a avut copii, era firesc să fie luată o urmașă a Zilpei, roaba Leii. Astfel Așer, de care Lea s-a bucurat în mod deosebit, a dat următoarea căpetenie de clan în fiica lui, Serah.”

62 Ceva din această demnitate timpurie a femeii se poate urmări de-a lungul întregii istorii biblice, mai ales în „mama împăratului”, care exercită putere alături de împărat și despre care se vorbește încă în anul 600 î.Hr., pe vremea lui Ieremia, în Ieremia 13:18 (aici cuvântul este adesea tradus greșit „împărăteasă”).

Înainte de ebraică au existat limbile akkadiană și sumeriană; iar prof. Sayce povestește că traducătorii unor vechi imnuri sumeriene în semitică au schimbat „femeiesc și bărbătesc” în „bărbătesc și femeiesc” și au introdus și alte schimbări de felul acesta, ca să le dea bărbaților supremația. Sumerul, Akkadul, Babilonia, Arabia, Fenicia și Egiptul – toate aceste civilizații foarte vechi erau marcate de trăsături ale matriarhatului. Sir Wm. Ramsay spune același lucru cu privire la Asia Mică. Linia de descendență feminină poate fi dovedită și în Grecia timpurie – femeia spartană a fost ultima care și-a pierdut demnitatea. Încă pe la anul 450 î.Hr., Herodot scria despre licieni: „Dacă cineva îl întreabă pe vecinul său cine este, acesta va spune că este născut din cutare și cutare mamă și va înșira strămoșii

mamei sale.” Odinioară se presupunea că aceasta se datora faptului că tatăl avea mai multe soții; astăzi însă se subliniază cu tărie că aceasta nu este explicația corectă. Chiar și cuvântul grecesc pentru „frate” (*adelphos*) descrie o rudenie prin mamă, nu prin tată.

63 Ne-am îndepărtat atât de mult de legea lui Dumnezeu, încât astăzi, după dreptul britanic, mama nu este părinte. În timpul domniei lui Eduard al VI-lea, instanțele civile și bisericești au declarat împreună că ducesa de Suffolk nu era rudă cu fiul pe care îl născuse. Biserica Angliei este strict împotriva divorțului. Dar când citim în Matei 19 hotărârea Domnului Isus cu privire la divorț, descoperim că concluzia „*Deci, ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă*” se sprijină pe premisa: „*De aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de nevasta sa, și cei doi vor fi un singur trup*”. Biserica nu va impune niciodată în mod eficient concluzia acestei hotărâri [interzicerea divorțului, n. trad.] atâta timp cât trece peste premisele pe care se sprijină ea.

64 Gramaticile și dicționarele noastre de ebraică arată că aproape toți termenii colectivi care se referă la popoare, precum și numele orașelor și ale comunităților, sunt de genul *feminin*. Cum s-a ajuns aici, mai ales că este pur și simplu de neconceput ca, pe vremea lui Hristos, bărbații să fi creat un cuvânt de gen feminin pentru a descrie o mulțime ca aceea pe care a hrănit-o Hristos? Potrivit relatării Evangheliei, El a hrănit „*patru mii de bărbați, afară de femei și copii*”. Iar cu altă ocazie a hrănit „*cinci mii de bărbați, afară de femei și copii*”. Apoi Petru, Ștefan și Pavel, în Faptele apostolilor, se adresează mulțimilor, cu diferite prilejuri, cu „*Bărbați frați*” și nici măcar nu pomenesc de femei. Când bărbatul ocupă aproape exclusiv primul loc, într-o mulțime este amintit doar sexul lui. Se poate înțelege însă bine că, în vremurile în care linia sângelui se socotea prin femei, atunci când se pomena o națiune sau o comunitate de același sânge, națiunile, orașele, comunitățile și mulțimile primeau denumiri feminine. Acești termeni colectivi pentru orașe, sate etc. erau feminini pentru că astfel de locuri erau alcătuite din *grupuri de case care aparțineau femeilor* și din care aceste femei se mutau rareori. Cuvântul pentru orașe în Numeri 21:25, Iosua 15:45 etc. este „fiice”. Din același motiv, în Isaia 12:6, în loc de „locuitorii Sionului”, textul original are „*locuitoarea Sionului*”, iar cazuri asemănătoare sunt foarte frecvente în VT.

Lecția 9 – ALEGEREA EVEI ȘI ALEGEREA LUI ADAM

65 În cadrul unei serii de prelegeri folositoare despre „Critica biblică spirituală”, Dr. A. T. Pierson a spus: „În domeniul intelectual omul crede ceva pentru că este adevărat; în domeniul spiritual omul știe că ceva este adevărat pentru că îl crede.” Dacă aveți Duhul cu voi ca să vă convingă de adevăr și dacă credeți ceea ce se spune astăzi în lecția noastră, atunci *primiți adevărul*, trăiți după el și învățați-i și pe alții, chiar dacă el poate răsturna cu totul învățăturile pe care le-ați primit mai înainte și prejudecățile pe care poate le-ați preluat.

66 Să respingem, în contextul acestor lecții, o dată pentru totdeauna, orice dorință de a ști „cine este oare mai mare în Împărăția cerurilor, bărbatul sau femeia”, ca pe o întrebare nevrednică. Dar, ca femei, suntem interesate de destinul femeii și chiar trebuie să fim. Acest destin a fost hotărât în grădina Edenului. Care este el?

67 Citiți, vă rog, Geneza 2:17-18. Cu puțin înainte de despărțirea sexelor, când Adam ajunsese la maturitatea răspunderii și trebuia să dea socoteală pentru purtarea lui, Dumnezeu i-a interzis să mănânce din „*pomul cunoștinței binelui și răului*”. Eva nu fusese încă „făcută”, cum arată versetul 18; porunca a fost dată la persoana a doua singular. Ce anume era acest „pom” nu ni se spune. Este

îngăduit să ne gândim că expresia „binele și răul” ar fi practic echivalentă cu „durere și plăcere”, așa cum apare în texte biblice ca 2 Samuel 19:35, Iov 2:10, Isaia 7:15-16, Ieremia 42:6 etc. Rezultatul neascultării lui Adam de o asemenea lege ar fi, pe de o parte, descoperirea unei deosebiri clare între „durere” și „plăcere” și, pe de altă parte, o ispită puternică de a căuta de acum înainte plăcerea și de a evita orice „durere”, chiar și pe cea folositoare. Poate că Dumnezeu voia să îndrepte atenția lui Adam spre motive și principii de purtare mai înalte decât doar „durerea și plăcerea”. Această interdicție, dacă o interpretăm astfel, avea o însemnătate deosebită, pentru că a precedat nemijlocit evenimentul în care Dumnezeu i-a dat lui Adam o soție. Mai ales evitarea durerilor răspunderii în relația dintre sexe trebuie dezaprobată. Ea înseamnă decăderea individului și, în cele din urmă, decăderea rasei omenești; și ea aduce inevitabil suferință și povară excesivă asupra sexului matern.

68 Eva a fost „făcută” abia după ce această interdicție fusese deja rostită, iar noi nu suntem informați dacă ea a auzit-o după aceea de la Cel Atotputernic sau dacă a aflat de ea doar prin Adam. Potrivit mărturiei biblice, ea auzise probabil de ea doar prin Adam, atunci când Satana a ispitit-o să calce porunca; căci, repetând porunca, ea a înflorit limbajul, a făcut formularea legii mai tare într-un punct și mai slabă în altul – iar acestea sunt trăsăturile unei povestiri redată din mâna a doua, nu ale unei relatări din prima sursă. În cele din urmă au mâncat amândoi din pom, iar Dumnezeu a venit în răcoarea zilei ca să le ceară socoteală. L-a întrebat pe Adam: „*Nu cumva ai mâncat din pom?*”, iar răspunsul a fost: „*Femeia pe care TU mi-ai dat-o ca să fie lângă mine, EA mi-a dat din pom, și am mâncat.*” Apoi Dumnezeu a întrebat-o pe femeie, iar ea a răspuns: „*ȘARPELE m-a amăgit, și am mâncat.*” Vă rog să observați cuvintele pe care le-am scris cu majuscule.

69 După părerea mea este îndreptățit să punem aceste două răspunsuri unul lângă altul, căci în ele găsim o indicație despre ceea ce urmează. Amândoi mărturisesc: „*Am mâncat*”, și amândoi numesc conform adevărului influența *nemijlocită* care a dus la mâncare. Până aici sunt la egalitate. Dar Adam se simte silit să spună mai mult. Exista o cauză primă a căderii lui prin Eva: Satana. Dar Adam nu-l pomenește pe Satana, ca Eva; și totuși nu tace cu privire la o cauză primă; Îl acuză pe Dumnezeu direct în fața că El însuși este această cauză primă – prin faptul că i-a dat-o pe femeie să fie lângă el. Și cel mai rău lucru în aceasta este că Satana era de față la discuție sau în apropiere și nu putea fi trecut cu vederea, sau doar intenționat, dacă tot trebuia neapărat amintită o cauză primă. Satana trebuie să se fi bucurat la fel de mult de atitudinea lui Adam față de Dumnezeu și de faptul că L-a acuzat implicit pe Dumnezeu de nebunie, ca și de atitudinea lui Adam față de el însuși, ispititorul, pentru că l-a apărat de acuzații. Nu este oare acest eveniment, această purtare a lui Adam, cea la care se referă Iov (Iov 31:33) când se plânge: „*Dacă mi-am acoperit fărădelegile ca Adam, ca să-mi ascund vina în sân ...*”? Dr. Lange spune (vezi paragraful 36): „Adam trebuia să păzească și să ocrotească [grădina] de o putere a răului deja existentă.” Nu este oare acesta motivul pentru care Adam nu-l pomenește pe Satana, care a putut găsi intrare?

„Adam L-a acuzat pe Dumnezeu direct în fața că El însuși este cauza primă a căderii în păcat – prin faptul că i-a dat-o pe femeie să fie lângă el.”

70 Destinul este un cuvânt înfricoșător. Soarta unui om poate fi hotărâtă pentru toată viața prin decizia unei clipe, iar această decizie poate – dacă nu se cere intervenția divină – să devină, peste generațiile următoare, înclinația firească a urmașilor lui. În Scriptură aceasta este lecția israeliților și a edomiților. Viața lui Esau părea mai vrednică de respect decât viața lui Iacov, până la un anumit punct din istoria lui Iacov. Dar când Esau a stat la răscrucea a două drumuri, a ales înviiorarea trupească cu prețul dreptului său de întâi născut (Geneza 25:29-34). Mult mai târziu, Iacov a ajuns la o răscruce a două

drumuri și, chiar cu riscul de a fi surprins singur și nepregătit de un atac ucigaș al fratelui său, s-a luptat toată noaptea pentru binecuvântarea divină (Geneza 32:24-32) și a obținut-o. Dumnezeu a văzut, încă înainte de nașterea acestor doi, felul deciziilor pe care avea să le ia fiecare și și-a făcut „alegerea” potrivit acestei preștiințe. Dumnezeu este acum – de data aceasta pe temeiul deciziilor lui Adam și ale Evei – pe punctul de a face o „alegere”, exact ca atunci, mai târziu în istorie, când L-a ales pe Iacov ca strămoș al lui Mesia cel ce avea să vină.

71 Adam a luat o decizie rea. S-a așezat de partea șarpelui și a devenit un defăimător al lui Dumnezeu. Dar Eva a dat în vileag caracterul Satanei în prezența lui și a creat astfel vrăjmășie între ea și el. Ceea ce a urmat a fost rezultatul firesc al alegerii mai bune a Evei. Dumnezeu a hotărât s-o îndepărteze pe femeie și mai mult de Satana. I-a zis Satanei: *„Vrăjmășie voi pune între tine și femeie”* (3:15). De fapt, El spunea prin aceasta: „Ea a hotărât să facă ruptura; Eu voi lărgi această ruptură.”

S-au spus deja multe pe tema promisiunii glorioase care urmează acum, dar să ne oprim și să ne gândim că mulți tâlcuitori nu găsesc în ea mai mult înțeles decât că va exista întotdeauna o vrăjmășie naturală între om și animalul inferior, șarpele!

72 Nu trebuie să uităm că Dumnezeu a pus în acel moment vrăjmășie între Satana și femeie. Aceasta explică în mare măsură un întreg șir de rele care este prorocit în versetul următor (3:16), ceea ce, desigur, după concepția tradițională, este urmarea faptului că Eva a adus păcatul în lume, mâncând rodul oprit și dându-i și soțului ei. Vrăjmășia Satanei este cauza suferinței femeii. Mai multă lumină asupra acestui punct urmează în lecțiile următoare.

73 *„Între sămânța ta și sămânța ei”,* adaugă Dumnezeu la aceste cuvinte adresate Satanei cu privire la femeie. În ciuda accentului obișnuit astăzi pe „paternitatea universală a lui Dumnezeu” și pe „frățietatea universală a oamenilor”, care este în parte adevărată, noi, care respectăm Scriptura ca autoritate, nu trebuie să uităm că și Satana, la fel ca Dumnezeu, își are copiii lui – infractori morali și spirituali – printre oameni. *„Sămânța bună sunt fiii Împărăției; neghina sunt fiii celui rău.”* În Ioan 6:70 se spune: *„Nu v-am ales Eu pe voi cei doisprezece? Și totuși unul din voi este un drac!”* Când iudeii au declarat: *„Avem un singur Tată: pe Dumnezeu”,* Isus a răspuns: *„Dacă ar fi Dumnezeu Tatăl vostru, M-ați iubi ... Voi aveți de tată pe diavolul”* (Ioan 8:41-44). Chiar și apostolul iubirii, Ioan, nu spune că toți oamenii sunt copiii lui Dumnezeu, ci avertizează: *„Copilașilor, nimeni să nu vă înșele! Cine trăiește în neprihănire este neprihănit, cum El însuși este neprihănit. Cine păcătuiește este de la diavolul, ... Prin aceasta se cunosc copiii lui Dumnezeu și copiii diavolului”* (1 Ioan 3:7-8, 10). Dumnezeu nu-i primește și nu-i recunoaște ca fiind copiii Săi pe copiii „nelegitimi”, nenăscuți din nou (Evrei 12:8), ai unei biserici căzute.

74 *„El [sămânța femeii] îți va zdrobi capul, și tu îi vei zdrobi călcâiul.”* În traduceri mai vechi stă cuvântul „trebuie” (germ. *soll*), dar, pentru claritate, în ambele locuri trebuie să fie „va”. Sunt forme de viitor, nu imperative. Dumnezeu nu-i poruncește Satanei să zdrobească călcâiul urmașului femeii; El doar proroceste că aceste lucruri se vor întâmpla. Prorocia se referă în mod deosebit la marele vrăjmaș al Satanei, Isus Hristos, născut din fecioara Maria; dar se referă și la toți credincioșii, căci apostolul Pavel spune (Romani 16:20): *„Dumnezeul păcii va zdrobi în curând pe Satana sub picioarele voastre”*. Vom continua această temă în lecția noastră următoare.

Lecția 11 – EVA ȘI DEFĂIMĂTORII EI

82 Dacă mi-ar îngădui-o întinderea acestei cărți, aş putea adăuga la comentariul canonicului Payne-Smith contribuții interesante ale altor comentatori care se ocupă de credința Evei că Cain era Cel ce avea să vină, Mesia. Deosebit de valoroase sunt comentariile Dr. Peter Lange, de la Universitatea din Bonn, și ale editorului și traducătorului său, Dr. Tayler Lewis. Acesta din urmă scrie: „Greșeala Evei de a aplica expresia cuiva care era mai degrabă tipul lui Antihrist decât al Răscumpărătorului nu ar trebui să ne șocheze pe noi, căroră Dumnezeu legământului ne este descoperit ca o ființă atât de transcendent altfel, încât să influențeze interpretarea textului. Mărginirea cunoașterii Evei și poate lipsa ei de deosebire potrivită între divin și omenesc pun intensitatea nădejdi ei și sinceritatea subiectivă a cuvintelor ei într-o lumină cu atât mai puternică. Dacă cuvintele ei transmise nu ar fi conținut atunci nicio aluzie la sămânța făgăduită a femeii, raționaliștii ar fi adus fără îndoială acest lucru ca dovadă că ea nu putea ști nimic despre o asemenea prorocie și că, prin urmare, Geneza 3:15 și Geneza 4:1 trebuie să fi fost scrise de autori diferiți, care nu știau nimic unul de altul sau se contraziceau.”

83 Nu doar Adam, ci în primul rând Cuvântul lui Dumnezeu însuși spune că Eva a fost „*mama tuturor celor vii*”. Delitzsch observă în această privință: „Făgăduința vorbește într-adevăr despre o sămânță a femeii. În fața morții cu care este amenințat, femeia înseamnă pentru Adam siguranța pentru amândouă: atât pentru continuitatea, cât și pentru biruința rasei omenești.” Aspectul că toți credincioșii sunt „sămânța femeii” îl comentează Dr. Monroe Gibson cu întrebarea: „Cine este sămânța ei?”, și răspunde: „Mulți cititori superficiali cred că sămânța ei ar fi întreaga omenire. Într-un anumit sens, desigur, întreaga omenire este «sămânța femeii», dar dacă ea cuprinde întreaga omenire, ce înseamnă atunci sămânța șarpelui? Nu este oare cât se poate de evident că «sămânța femeii» nu poate însemna întreaga omenire, ci pur și simplu pe cei care sunt «sămânța femeii» nu doar în sens literal, ci și spiritual, pe cei care stau de partea binelui, de partea lui Dumnezeu și a neprihănirii? Cei care sunt de un duh opus sunt sămânța șarpelui, «copiii diavolului». Tot așa, când citim: «*Adam a pus nevastei sale numele Eva, pentru că ea a fost mama tuturor celor vii*» [3:20], cei mai mulți cititori înțeleg aceasta în sensul că ea a fost mama tuturor oamenilor. Dar de ce i-ar fi dat un nume care spune ceva atât de evident? Pe de altă parte, dacă îi înțelegem pe «cei vii», în sens spiritual ca și în sens literal, ca pe cei care sunt «vii pentru Dumnezeu», care vor avea «viața» pe care o dă Dumnezeu prin Fiul Său, cât de frumos se potrivesc atunci toate aluziile! «Sămânța femeii», «mama celor vii», «șirul generațiilor lui Adam». În ebraică nu există, strict vorbind, un timp prezent, ci doar trecutul și viitorul. Așadar, când se folosește viitorul, el poate desemna prezentul care se continuă în viitor. Astfel, aici nu se spune doar «voi pune vrăjmășie», ci și: pun vrăjmășie între tine și femeie. Lucrarea a început ... Ea este tipul primordial și reprezentanta tuturor persoanelor care alcătuiesc Biserica lui Dumnezeu.” (*The Ages before Moses*, p. 122).

84 Să comparăm acum patru texte biblice dintre multe pe care le-aș fi putut alege. Dumnezeu îi spune lui Avraam (Geneza 22:16-18): „*Pe Mine Însumi jur ... Toate neamurile pământului vor fi binecuvântate în sămânța ta, pentru că ai ascultat de porunca Mea*”. Lui Isaac îi spune: „*Toate neamurile pământului vor fi binecuvântate în sămânța ta, ca răsplată pentru că Avraam a ascultat de porunca Mea și a păzit ce i-am poruncit*” (Geneza 26:4-5). Lui Iacov i-a spus același lucru (Geneza 28:14). Lui David îi spune: „*Voi ridica pe sămânța ta după tine ... și voi întări pentru totdeauna scaunul lui de domnie*” (1 Cronici 17:11-12). Apoi, Galateni 3:29: „*Și dacă sunteți ai lui Hristos, sunteți «sămânța» lui Avraam, moștenitori prin făgăduință.*” A fost oare o cinste deosebită pentru Avraam, Isaac, Iacov și David să fie amintiți ca părți ale acestui șuvoi de binecuvântare care avea să coboare asupra omenirii? Atunci este

bine să ne amintim că izvorul acestei binecuvântări (din partea omenească) este Eva, despre care Dumnezeu i-a zis Satanei: „*Vrăjmășie voi pune între tine și femeie; ... sămânța ei ... îți va zdrobi capul*”. Făgăduința o cinstește pe Eva tot așa cum îi cinstește pe Avraam, Isaac și Iacov, iar cinstea nu i-ar fi putut fi dată din alt motiv decât lor, și anume din motivul vredniciei găsite în ea.

85 În lecția noastră următoare voi arăta că NT învață că Adam, nu Eva, a fost cel care a adus în lume păcatul și, prin păcat, moartea. Dar cum se poate explica atunci această defăimare a caracterului Evei? Unde își are ea originea? Cred că răspunsul la aceste întrebări este destul de simplu. Din punct de vedere istoric, cea mai veche acuzație categorică împotriva femeii ca izvor al oricărui rău este mitul grecesc păgân despre Pandora. Potrivit lui Hesiod, care a trăit pe la anul 800 î.Hr., Jupiter era furios pentru că Prometeu (numele lui înseamnă „prevedere”) furase focul din cer și i-a poruncit lui Hefaistos, din răzbunare, să facă o femeie frumoasă. Minerva a împodobit-o cu toate darurile, iar ea a fost numită Pandora (înseamnă „înzestrată cu toate”), dar Mercur i-a dat un duh înșelător. Ea a fost adusă la Epimeteu („gândul de după”), care a primit-o, împotriva avertismentelor, în lipsa lui Prometeu. Când a fost primită între oameni, Pandora a deschis un vas și a lăsat să scape toate relele omenirii, în afară de nădejdea înșelătoare. Există multe variante ale acestui mit, dar toate învață un singur lucru: femeia este izvorul relelor omenești.

86 Epoca intertestamentară, perioada dintre VT și NT, a fost în istoria iudaică o „vreme a amestecului”, pentru că iudeii se străduiau să împace învățăturile VT și obiceiurile iudeilor cu păgânismul grec. Arhidiaconul Farrar³ povestește că „Palestina era în vremea aceea înconjurată de un brâu de cetăți grecești, în care mulți iudei se amestecau liber cu populația păgână. În Ierusalimul însuși crește o partidă bogată și puternică, aflată în strânsă legătură cu regii greci ai Siriei și ai Egiptului. Fascinați de farmecul vieții și al literaturii grecești, ei voiau să preia idealurile elenistice și să șteargă cele mai esențiale trăsături distinctive ale vieții și credinței iudaice. Această epocă pe jumătate necredincioasă a fost descrisă drept «zilele amestecului».”

87 Nu este deci nimic neobișnuit în faptul că în această perioadă s-a încercat împăcarea legendei Pandorei cu relatarea despre Eva din Geneza; iar cea mai veche referire păstrată la Eva ca izvor al răului se găsește în cartea apocrifă cunoscută ca *Ecclesiasticus* sau *Isus Sirah*. Această carte, o lucrare palestiniană de dată nesigură, a fost scrisă la origine în ebraică, probabil pe la anul 250 î.Hr., dar a fost tradusă încă de timpuriu, în Egipt, în greacă și conține următoarele cuvinte: „De la o femeie vine începutul păcatului și prin ea murim toți.” (25:24). Tennant povestește că „Isus Sirah a fost precursorul învățăturii talmudice despre căderea în păcat”.⁴ Voi arăta îndată, în extrase, ce spune această învățătură talmudică despre Eva, – așa că vă rog să nu uitați acest punct.

„Cea mai veche referire păstrată la Eva ca izvor al răului se găsește în cartea apocrifă cunoscută ca *Ecclesiasticus* sau *Isus Sirah*.”

Autori iudei de mai târziu stăruie mai mult asupra vinei Evei. Mai ales în Alexandria s-a încercat împăcarea Sfintei Scripturi cu învățăturile păgâne grecești. Spre paguba teologiei creștine, după încheierea versiunii grecești a VT la Alexandria (începută în anul 285 î.Hr.), aceste scrieri iudaice neinspirate, numite „*Apocrifele*” – toate scrise în greacă, nu în ebraică – au fost primite în această versiune, care a fost folosită de Biserică cu excluderea scrierilor ebraice. Mulți dintre părinții bisericii au citat Apocrifele ca având autoritate; și toți au fost influențați de învățăturile lor. Și astfel se întâmplă ușor ca firea Pandorei din mitologie să-i fie atribuită Evei. Nicio afirmație despre caracterul Evei nu poate fi urmărită mai departe în urmă decât până la „zilele amestecului”.

88 Irineu, în anul 177 d.Hr. episcop de Lyon, spune despre Eva, în acord cu învățătura lui Ben Sirah și a altor iudei: „Pentru că devenise neascultătoare, ea a fost făcută cauza morții, atât pentru sine, cât și pentru întreaga omenire.” Dar câțiva ani mai târziu, Tertulian din Cartagina este deosebit de aspru; el pedepsește păcatul Evei asupra tuturor femeilor creștine, cu următoarele cuvinte: „Și nu voiai să știi că ești o Evă? Sentința de pedeapsă a lui Dumnezeu asupra sexului tău trăiește încă în lumea aceasta; atunci trebuie să trăiască încă și vina ta. TU EȘTI ACEEA CARE I-A DESCHIS DIAVOLULUI INTRAREA, tu ai rupt pecetea aceluia pom, tu ai părăsit cea dintâi legea divină, tu ești și aceea care l-a amăgit pe cel de care diavolul nu se putea apropia. Atât de ușor l-ai trântit la pământ pe bărbat, chipul lui Dumnezeu. Din cauza vinei tale, adică din pricina morții, a trebuit să moară și Fiul lui Dumnezeu.” Dar ar fi trăit oare omenirea vreodată, fără femeie, venirea Fiului lui Dumnezeu în lume ca să moară sau ca să le predice bărbatilor?

89 Multe dintre concepțiile teologice din vremea noastră poartă amprenta mâinii modelatoare a lui Tertulian, căci, ca să folosim afirmația concisă din *Lippincott's Biographical Dictionary*: „El a câștigat o mare influență printre creștinii vremii sale”. Nu puține dintre lucrările lui literare s-au păstrat până astăzi. Dacă pornim de la o asemenea concepție despre femeie (exclusă, printr-o «vină» permanentă, de la participarea la meritele jertfei lui Hristos de ispășire pentru păcate), nu este de mirare că următorul text biblic pe care îl vom cerceta (Geneza 3:16) a fost interpretat, în acord cu învățătura Talmudului și a lui Tertulian, ca blestem veșnic al lui Dumnezeu asupra întregului sex feminin.

Lecția 46 – SCUZE DE PRISOS PENTRU LOGICA LUI PAVEL

346 Ce alternativă avem acum la această concepție, că Pavel dă sfaturi potrivite pentru o mare situație de criză – și că el *nu* pledează pentru tăcerea și supunerea permanentă a femeii? Potrivit comentatorilor, ea se reduce la afirmația că apostolul, care, pe de o parte, și-a luat atâta timp ca să combată „basmelor iudaice” ale iudaizanților, pe de altă parte a fost el însuși foarte adânc marcat de chiar această școală, – căci concluzia este inevitabilă că Pavel argumentează aici cu mână largă cu o sofistică iudaică lipsită de seriozitate, doar dacă nu ajungem la concluzia că *alții* au amestecat învățătura lui Pavel cu o sofistică interesată. Calvin, de exemplu, scrie despre argumentul „Adam a fost întocmit întâi”: „Dar motivul pe care îl dă Pavel pentru aceasta, și anume că femeia era pe locul al doilea în ordinea creației, nu pare a fi un argument foarte puternic pentru supunerea ei, căci Ioan Botezătorul a fost înaintea lui Hristos în ordinea timpului și totuși îi era cu mult inferior ca rang”, – iar Calvin ar fi putut adăuga: „Fiecare bărbat are o mamă care a fost făcută înaintea lui și totuși ea este privită ca fiind mai prejos.” Sau, dacă Pavel s-a referit la actul inițial al creației: „Vacile au fost făcute înaintea bărbatilor – chiar înaintea teologilor, – deci bărbații trebuie să fie supuși vacilor.” Eu, unul, sunt mai degrabă gata să presupun că acel comentator s-a folosit de o sofistică nevrednică, decât să cred că Pavel a făcut-o.

347 Dacă urmărim concepția că Pavel impune învățături rabinice, atunci, cum scrie Kalisch, „Noul Testament ... este și mai aspru decât Vechiul; căci, în timp ce îi poruncește femeii «să învețe în tăcere, cu toată supunerea, dar nici să învețe pe alții, nici să pretindă stăpânire asupra bărbatului, ci să stea în tăcere», în Vechiul Testament ea era admisă la cea mai înaltă slujbă de învățătură, aceea a prorocilor, ca Maria (Miriam), Debora și Hulda.” Aș crede însă mai degrabă că acel comentator se înșală, decât că termenul „Evanghelie” – „Veste bună” – le vestește femeilor o asuprire într-un fel care nu le-a fost impus potrivit legii Vechiului Testament.

348 Uneori comentatorul, mulțumit de *instrucțiunile* lui Pavel, dar stânjenit de *felul lui de a argumenta*, încearcă să-l scuze pe Pavel. Prof. Reynolds spune despre versetul 13: „Acest argument poate suna pentru urechile noastre forțat, când este folosit pentru a dezaproba pretenția femeilor la superioritate intelectuală. Pe atunci însă era o metodă obișnuită să se caute și să se găsească în Scriptură expresia concretă a aproape tuturor concepțiilor filozofice.” Aceasta sună foarte înțelept. Dar eu sunt obișnuită să cred că Duhul Sfânt a inspirat scrierile lui Pavel; și nu cred că Duhul avea nevoie să studieze aiurelile rabinice ca să întemeieze un motiv pentru tăcerea și supunerea femeilor. Lipsa unor motive rezonabile trebuie să fi fost cu adevărat fatală, pentru ca Pavel să se poată mulțumi cu asemenea argumente ca acelea care i se atribuie aici!

349 Apostolul care a scris cu o logică puternică Epistola către Romani și care fie a scris argumentele limpezi ale Epistolei către Evrei, fie a fost învățătorul celui care le-a scris, nu avea nevoie să recurgă la ceea ce el însuși numea cu dispreț „basme iudaice” – și de care l-a avertizat pe Timotei să se ferească –, ca să găsească un pretext pentru a le reduce pe femei la tăcere. Dacă ar fi vrut să le reducă la tăcere, ar fi avut pentru aceasta un motiv *cinstit* și ar fi putut găsi un limbaj potrivit pentru a-l expune. O răspundere grea apasă asupra celor care îl expun pe Pavel batjocurii și Biblia neîncrederii cu privire la valoarea ei, încercând să susțină sofisme prin scuze șchioape pentru Pavel. N-aș consimți nicio clipă că apostolul, sau chiar Biblia în general, ar avea nevoie de o scuză. De îndată ce comentatorii vor fi gata să renunțe la încercarea de a dovedi concluzii egoiste și preconcepute, cuvintele lui Pavel vor deveni pe deplin limpezi și concludente în sens creștin. Am arătat că Pavel nu a argumentat pentru supunerea femeii față de bărbat; nici pentru faptul că Eva ar fi fost mai vinovată decât Adam. El a recomandat doar o „liniște” temporară a femeilor în biserică, pentru că exista un pericol deosebit pentru biserică și pentru femeie în împrejurări potrivnice. Persecuțiile lui Nero erau în desfășurare, iar virtutea femeilor creștine era amenințată.

„Dacă Pavel ar fi vrut să le reducă pe femei la tăcere, ar fi adus pentru aceasta un motiv cinstit și ar fi găsit un limbaj potrivit pentru a-l expune.”

350 Cu toate acestea, prof. Ramsay stăruie mai departe în concluzia că Pavel a vrut să le reducă la tăcere și să le supună pe toate femeile pentru toate timpurile și numește (în *The Expositor*, 1909) limbajul lui Pavel din acest loc

„... un exemplu curios al felului în care iudeii obișnuiau să deducă argumente din Scriptură și să-i răsucească și să-i chinuiască cuvintele, ca să sprijine părerile pe care le susțineau. Chiar și acolo unde Pavel exprimă un adevăr pe care îl vede limpede, printr-o intuiție directă și infailibilă, el aduce uneori din Vechiul Testament argumente care ni se par foarte întortocheate și, ca argumentație, destul de lipsite de valoare. Gândirea iudaică argumenta într-un mod cu totul diferit de al nostru; și prin linia ei de argumentare ne înstrăinează adesea. Dar nu trebuie să confundăm adevărul concepției cu valabilitatea argumentației sau să ajungem la concluzia că, deoarece argumentul este atât de puțin convingător, concepția ar fi de aceea neadevărată. În consecință, putem lăsa deoparte argumentul care decurge din purtarea lui Adam și a Evei, ca fiind neatrăgător pentru gândirea noastră și greu de înțeles pentru noi. Iar în măsura în care este de înțeles, el nu poate întări, în judecata cititorilor moderni, cauza lui Pavel. Dar cauza lui este cu totul independentă de argumentație.”

351 Mă bucur foarte mult că, „în judecata cititorilor moderni”, cauza supunerii și a tăcerii femeilor nu a fost întărită de argumentația *atribuită* lui Pavel, căci acum prind nădejde că acel comentator va

recunoaște în curând că o argumentație atât de slabă nu vine deloc de la Pavel, ci este lucrarea unor falsificatori ai cuvintelor lui Pavel. Nu Pavel a răsucit Scriptura, ci oamenii au răsucit argumentele lui Pavel scoțându-le din acordul cu Scriptura. Dar există nădejde, odată ce tâlcuitorii încep să recunoască răsucirea din limbaj. Prof. Ramsay pornește de la ideea că argumentația lui Pavel este proastă, dar că concluzia lui din argumentația proastă este adevărată. Dar un pom rău nu poate face roade bune. Odată ce se recunoaște că stăpânirea bărbatului asupra femeii seamănă cu o proprietate dobândită cu un act de proprietate viciat, bărbații nu pot lupta împotriva conștiinței lor vinovate; iar femeia îl are pe Dumnezeu de partea ei. De aici tragem concluzia: dintre cele două posibilități – fie (1) să fim de acord că Pavel a argumentat pentru ceva cu totul diferit, fie (2) să susținem că Pavel a argumentat necinstit, răsucind Scriptura (pentru tăcerea și supunerea femeii) – este mult mai respectuos față de Pavel și mai plin de evlavie față de Dumnezeu și de Cuvântul Său să respingem cea de-a doua concepție și s-o primim pe prima.

352 Am arătat că în cuvintele lui Pavel către Timotei despre femei se găsește un înțeles coerent și potrivit, cu totul opus ideii că el ar continua sofistica rabinică. Prof. Ramsay însă, ca să nu mai citez și alte concepții asemănătoare, îl acuză pe Pavel de un „mod de argumentare întortocheat și ciudat”, pentru a sprijini învățătura (preluată din rabinism) că femeia este subordonată bărbatului. Nimeni nu poate tăgădui că s-a folosit un mod de argumentare întortocheat și ciudat pentru a impune o asemenea învățătură cu ajutorul acestui text din Timotei. Lucrul acesta este evident. Dar eu contest că Pavel ar fi vinovat de faptul că Cuvântul lui Dumnezeu a fost falsificat. Văd vina la „iudaizanzii” din Biserica timpurie; iar comentatori bărbați, din motive interesate (poate inconștiente), au preluat această argumentare gata făcută, întortocheată și ciudată a „iudaizanzilor”, a căror influență dăunătoare asupra bisericii a combătut-o Pavel însuși zilnic, în toată slujba lui. El a avertizat și a prorocit despre ei astfel: *„Știu bine că, după plecarea mea, se vor vârî între voi lupi răpitori, care nu vor cruța turma”* (Faptele apostolilor 20:29). I-a înfierat pe ei și învățăturile lor de nenumărate ori în mai multe dintre epistolele lui; iar după Pavel, Petru i-a avertizat pe creștini împotriva celor care răstălmăcesc cuvintele epistolelor lui Pavel „spre pierzarea lor” (2 Petru 3:15-16).

353 Pavel spune despre sine în 2 Corinteni 4:1-2: *„De aceea, fiindcă avem slujba aceasta ... [noi] ne-am lepădat de lucrurile rușinoase, care se fac în ascuns, n-avem o purtare vicleană și nu stricăm Cuvântul lui Dumnezeu.”* Ca să acceptăm concepția că Pavel a căzut într-o „argumentare întortocheată și ciudată”, cum era cea care îi caracteriza pe „iudaizanzii” acelor zile, trebuie deci să credem mult mai mult decât doar că Pavel „răsucesce și chinuiește limbajul Scripturii” (ca să folosesc cuvintele prof. Ramsay). Trebuie să credem că Duhul Sfânt, care a inspirat scrierile lui Pavel, a făcut loc unui duh al minciunii și că Pavel, când a scris această afirmație despre sine, nu a fost cinstit; eu însă nu am o asemenea părere despre Pavel.

Lecția 47 – OBSERVAȚII FINALE DESPRE CALITATEA SOȚULUI DE CAP

354 Dacă deci calitatea soțului de „cap” nu înseamnă stăpânirea bărbatului, de ce i se cere atunci soției să se „supună” soțului ei, și nu soțului să se supună soției lui? Pentru că înțelesul propriu-zis al cuvântului „supunere” nu se referă la servitute, ci la împăcare. Acolo unde domnește sau se presupune o nedreptate, metoda creștină este întotdeauna să-l îndemne pe cel nedreptățit să caute pacea, dacă se poate, până când făcătorul de rău își va schimba părerea. Citiți, vă rog, 1 Petru 2:18-23 cu privire la acest punct: observați trecerea la 3:1, mai ales cuvintele „tot astfel”. „Supunerea” care se cere se referă la un soț încăpățânat și necredincios. Tot așa, apostolul Pavel, în Efeseni 5, o îndeamnă pe soție, care

suferă mai degrabă nedreptate, la un șir de datorii cuprinse în cuvântul „supunere”, iar pe bărbat la un alt șir de datorii, pentru că el este cel înclinat mai degrabă spre asuprire. Soțul trebuie să arate acea iubire care se dăruiește pentru binele celuilalt.

355 Dar comentatorul interpretează greșit *intenția* cu care Pavel folosește cuvântul „supunere”. Lucrul acesta se poate ilustra astfel: în China, mamele s-au simțit de secole silite să lege picioarele fetițelor lor, ca să le pregătească pentru piața căsătoriilor. Acest obicei cedează acum influențelor omenoase ale religiei creștine, iar mamele, cu sprijinul bărbaților din familiile lor, refuză să lege picioarele fiicelor lor și își desfac adesea legăturile propriilor picioare. Dar a avea picioarele libere este *un* lucru pentru fiica ale cărei picioare n-au fost *niciodată* legate și cu totul alt lucru pentru mama ale cărei picioare sunt *legate de ani de zile*. Motivul este că tocmai fașele care au slăbit și au schilodit atât de mult picioarele au devenit, cu timpul, un *sprijin esențial* pentru membrele slăbite; de aceea doctorița misionară, când dezleagă picioarele mamei chineze, trebuie să scoată vechile fașe și *apoi să pună fașe noi*, – de data aceasta legând fiecare deget în parte de propria lui atelă, – doar până când piciorul poate fi eliberat de orice sprijin.

356 Acesta din urmă este, ce-i drept, tot un procedeu de legare, dar se face cu *intenția opusă* celei a legării inițiale a picioarelor. Este vorba de redobândirea libertății pierdute, în timp ce vechiul procedeu răpea libertatea în mod agresiv și ofensiv. De altfel, prin natura lui, este un procedeu cu totul nepotrivit pentru fata ale cărei picioare n-au fost *niciodată* legate. Ar fi oare corect sau conform cu adevărul să presupunem, din cauza acestui *tratament temporar* făcut de doctoriță, care urmărește libertatea deplină, că doctorița ar considera legarea picioarelor ca fiind avantajoasă? Dar exact în acest sens a fost interpretat greșit Pavel de cei care vor să justifice stăpânirea bărbătească. Ei ignoră scopul declarat al lui Pavel; tac în fața afirmațiilor lui clare din alte locuri despre „*slobozenia slavei copiilor lui Dumnezeu*”; disprețuiesc avertismentele cu care Pavel își ocrotește cuvintele și le răstălmăcesc sensul.

357 Afirmații ca „*Nu mai este nici iudeu, nici grec; nu mai este nici rob, nici slobod; nu mai este nici parte bărbătească, nici parte femeiască*” au, după înțelegerea lor, prea puțină autoritate; dar pentru că Pavel i-a amintit de două ori femeii că soțul ei este „capul” ei („sprijin”, vezi paragraful 282), acești tâlcuitori vor să le pună din nou femeilor, pentru totdeauna, în spinare poverile asupririi pe care Pavel voia să le ia de pe spinările lor încovoiate. Această înfățișare greșită a intenției apostolului i-a făcut pe mulți oameni să-și bată joc fără respect de Biblie și de Pavel; iar răspunderea pentru aceasta o poartă falsificatorii a ceea ce a vrut să spună Pavel. Pavel nu vorbește ca un „burlac bătrân”, ci ca un purtător de cuvânt al lui Dumnezeu. Nici nu lucrează sub suflarea otrăvită a unei educații rabinice. Pavel vorbește sub influența Duhului Sfânt și poate fi înțeles ușor, cu ajutorul Duhului, de cei care vor să-l înțeleagă corect. Orice altă înfățișare a cuvintelor lui este lipsită de respect.

358 Apostolul, care recunoaște greutățile sub o guvernare păgână și sub legi civile nedrepte pentru femei, declară acum mai întâi că, în interiorul bisericii, fașele asupririi trebuie scoase, dar că legătura căsătoriei trebuie păstrată cu grijă („*Căsătoria să fie ținută în toată cinstea.*”); soțiile trebuie să fie răbdătoare; iar soții trebuie, ca să rămânem în imagine, să slujească parcă drept atele individuale pentru fiecare femeie frântă și zdrobită. Etica revoluționară a unei iubiri creștine ar realiza în scurt timp tot restul. Ca învățătorul său, Pavel a venit ca să „*propovăduiască robilor slobozirea*” prin Evanghelia lui, – nu ca să le vestească robilor robia. Ținta lui Pavel pentru femei, ca și pentru bărbați, este „*slobozenia slavei copiilor lui Dumnezeu*”, iar el o explică mereu, în multe privințe; și, odată ce această țintă a fost atinsă de femei, *metoda* este depășită și fără însemnătate. În țările creștine, în căminele cu

adevărat creștine, dispozițiile speciale către soție de a se „supune” soțului ei sunt nelalocul lor, – metoda și-a făcut lucrarea; asuprirea a dispărut; libertatea a fost creată.

359 Să privim acum Efeseni 5, versetul 22: *„Nevestelor, [fiți supuse] bărbaților voștri ca Domnului.”* Observați mai întâi că cuvintele dintre paranteze nu există în textul original. Soțiilor li se pune aceeași obligație care în versetul 21 fusese pusă deja tuturor creștinilor, iar aceasta nu înseamnă extinderea datoriei soției la o măsură nedefinită, ci limitarea lor. Forma corespunde cu Coloseni 3:18, unde găsim aceeași înșiruire de datorii: *„... cum se cuvine în Domnul”*. Pentru Pavel, supunerea putea depăși măsura a ceea ce „se cuvine”. Căci, atunci când frați mincinoși au venit la el și i-au dat un sfat rău, el a declarat: *„Noi nu ne-am supus și nu ne-am plecat înaintea lor nici măcar o clipă.”* Ba chiar acest apostol, care i-a învățat pe toți credincioșii să fie „supuși unii altora”, cum a făcut și Petru (1 Petru 5:5), spune chiar despre Petru: *„i-am stat împotrivă în față, căci era de osândit”* (Galateni 2:3-5, 11). O supunere *necondiționată* față de altcineva nu i-a fost pusă niciodată de Biblie nici creștinului, nici creștinei.

„O supunere necondiționată față de altcineva nu i-a fost pusă niciodată de Biblie nici creștinului, nici creștinei.”

360 Poetul John Milton susține pentru femei o învățătură cu totul diferită de cea a apostolului Pavel:

“To whom thus Eve, with perfect beauty adorn’d:

‘My author and disposer, what thou bidd’st

Unargued I obey: so God ordains;

God is thy law, thou mine; to know no more

Is woman’s happiest knowledge, and her praise.”

[Căruia Eva, împodobită cu frumusețe desăvârșită, îi găsește astfel:

«Făuritorul și stăpânul meu, de ce-mi poruncești tu

Ascult fără să cârtesc: așa a rânduit Dumnezeu;

Dumnezeu e legea ta, tu a mea; a nu ști mai mult

E cea mai fericită cunoaștere a femeii și lauda ei.»]

O asemenea învățătură îl pune pe bărbat în locul lui Dumnezeu. Ea este duhul lui Antihrist, care „se va așeza în Templul lui Dumnezeu și se va da drept Dumnezeu” (2 Tesaloniceni 2:4). Ea o învață totodată pe femeie acel păcat, cel mai urâcios dintre toate pentru Dumnezeu: închinarea la idoli.

361 Dacă apostolul nu le pune soților, ca atare, în mod special „supunerea”, aceasta nu este pentru că nu ar avea motiv să-i pună la inimă soțului datorii și mai importante. În versetul 23 al acestui pasaj din Epistola către Efeseni îi spune că el, ca Domnul său, trebuie să fie pentru soția lui *„Mântuitorul trupului”*. Cât de liberă și nevinovată dorește Pavel să fie ea! Versetul 25 învață lepădarea deplină de sine de dragul ei, după exemplul lui Hristos. Versetul 26: să sfințească trupul soției sale prin propria lui fire trupească, curățită și sfințită, *„ca s-o sfințească, după ce a curățat-o”*, pentru ca în cele din urmă s-o poată înfățișa lui Hristos *„fără pată, fără zbârcitură”* (versetul 27), – liberă de orice vătămare morală din pricina purtării lui. Versetul 28 îl învață să-și iubească soția cum își iubește propriul trup, adică s-o hrănească și s-o îngrijească. Purtarea contrară – asuprirea prin poftă – înseamnă s-o urască. Versetul 31: el (nu ea) trebuie să-i lase pe toți ceilalți și să se lipească numai de ea (vezi paragrafele 45-64).

362 Singurul secol al femeii în biserica creștină a fost epoca apostolică și puțin după ea. Prof. Ramsay, în valoroasa lui carte *The Church in the Roman Empire*, scrie:

„Tipul universal și catolic al creștinismului s-a consolidat în aversiunea lui față de însemnătatea și slujba publică a femeii. Din aversiune s-a făcut oroare, și este probabil ca aversiunea să ajungă înapoi până în primul secol și să se fi intensificat până la oroare înainte de mijlocul secolului al doilea.”

Odată cu creșterea acestei orori, putem fi siguri că s-ar fi făcut toate eforturile imaginabile pentru a găsi o justificare pentru tăcerea și supunerea femeilor; iar „iudaizantul” stătea gata să ofere metoda prin care, prin contorsionare și răsucire, Scriptura, mai ales cuvintele lui Pavel, să fie făcută să învețe așa ceva. Aici avem în câteva cuvinte istoria acelei „argumentări întortocheate și ciudate” care face posibilă tragerea unor concluzii aparente din argumentele aduse de Pavel; argumente care, citite corect și interpretate cu o minte fără prejudecăți, ar duce la o cu totul altă apreciere a apostolului Pavel și a învățăturii lui cu privire la „problema femeii”.

„Singurul secol al femeii în biserica creștină a fost epoca apostolică și puțin după ea.”

Lecția 66 – ÎNTEMEIEREA UNEI FAMILII CREȘTINE

519 Potrivit cronologiei Vechiului Testament folosite de obicei (cea a lui Usher), Avraam s-a născut în anul 1996 î.Hr., iar Sara era cu zece ani mai tânără (Geneza 17:17). Această casă a credinței a trăit, așadar, cam tot atât de mult înainte de Hristos cât trăim noi după Hristos. Aceeași cronologie așază vremea Evei, când a fost dată făgăduința seminței biruitoare, în anul 4004 î.Hr. și socotește astfel vremea lui Avraam și a Sarei ca aflându-se cam la jumătatea drumului dintre această făgăduință memorabilă și nașterea seminței femeii.

520 Din vremea Evei până la Avraam (numit la început *Avram*), Dumnezeu se pare că nu luase în seamă sămânța bărbatului ca participantă la linia strămoșilor lui Mesia cel ce avea să vină. Între timp omenirea, cel puțin în acea parte a lumii, desființase socotirea urmașilor pe linie feminină; și multe dintre lucrurile care caracterizau demnitatea femeii din vremurile străvechi au dispărut. Totuși, printr-o metodă oarecare, urma lui Mesia cel ce avea să vină trebuia consemnată – pe lângă afirmația generală că El va fi sămânța femeii; iar acum începe să se ivească lumina cu privire la națiunea căreia îi va aparține El când Se va arăta. În același timp, Dumnezeu avea în vedere să pregătească această națiune ca să-L primească.

521 Avraam și soția lui, Sara, au fost chemați să plece de la rudele lor idolatre (Geneza 12:1-5; Iosua 24:2-3). Ajunși în Canaan, Dumnezeu a început educația lor religioasă, ca să le înalțe nădejtile la un nivel mai înalt și să le lege de urmașii lor viitori. Vom face bine să studiem cu atenție această pregătire a unei familii odinioară păgâne ca și cap al tuturor caselor credinței adevărate pentru toate timpurile. Această familie poate fi numită pe drept prima familie creștină, căci a fost învățată să creadă într-un Hristos care avea să vină (cum a făcut Eva), – așa cum noi credem într-un Hristos care a venit și va veni din nou.

522 Am văzut adesea cum sunt înălțate clădirile foarte înalte care sunt atât de numeroase în marile orașe ale Americii și care apar astăzi tot mai des de ambele părți ale oceanului. Construcția lor este cu totul diferită de cea a clădirilor mai mici. Mai întâi se scoate mult mai mult pământ, ca să se facă loc pentru o temelie adâncă și puternică; apoi fiecare grindă și căprior este din fier, bine nituit, după felul

în care se construiesc podurile. Dumnezeu voia să întemeieze și să zidească prima casă a credinței ca model pentru casele creștine din toate timpurile. El a săpat adânc, și-a așezat bine pietrele mari de temelie și a nituit bine laolaltă toate grinzile clădirii Sale. Să cercetăm cum a procedat.

523 Dumnezeu îi făgăduiește lui Avraam urmași la fel de numeroși ca stelele cerului și, în același timp, nu-i îngăduie Sarei să nască nici măcar un singur copil. I-au trebuit o sută de ani ca să-l pregătească pe Avraam să devină tată și nouăzeci de ani ca s-o facă pe Sara potrivită pentru maternitate. „*Cei răi sunt ca pleava pe care o spulberă vântul*”, spune Dumnezeu, și „*Ce este născut din carne este carne.*” O familie de vază nu se întemeiază pe simplă pleavă. Biblia ne învață: când Dumnezeu dorește urmași numeroși, El pune sub controlul Său rânduirea nașterii urmașilor. Totul depinde de calitate; o familie mare de ismaeliți sau de filistenii nu este o binecuvântare pentru lume; și o asemenea familie este oricum de scurtă durată; viciul, crima și războiul o aduc curând în pragul pieirii.

524 „*Sarai, nevasta lui Avram, nu-i născuse copii*” (Geneza 16:1). Pe de o parte era făgăduința unei „*semințe ca pulberea pământului*” (Geneza 13:16), atât de numeroase, pe de altă parte era o femeie stearpă. Ce însemna aceasta? Exact acest lucru: la Dumnezeu calitatea este totul, chiar dacă ținta dorită este cantitatea. Probabil că la Avraam stătea pe primul plan mai ales bucuria senzuală de frumusețea Sarei (Geneza 12:11-14), în spatele căreia pândea pofta firii pământești care îl făcuse pe păgânul Avram să se căsătorească cu sora lui vitregă; apoi aceasta s-a amestecat cu o privire spre viitor, inspirată de călăuzirea și făgăduințele lui Dumnezeu, iar Avraam își dorea un moștenitor căruia să-i lase bogăția dobândită și care să-i facă numele veșnic (Geneza 13:2; 15:3). Apoi Dumnezeu i-a înălțat dorurile spre lumi mai frumoase decât Canaanul – spre „*cetatea care are temelii tari, al cărei meșter și ziditor este Dumnezeu*” (Evrei 11:10), și, în sfârșit, după ce trupul lui „murise” față de toate poftele senzuale (Romani 4:19), s-a născut un fiu – din dorința sfântă de a binecuvânta lumea, în împlinirea făgăduinței lui Dumnezeu cu privire la sămânța lui (Geneza 12:3; 22:18). Această dorință sfântă corespundea dorinței lui Dumnezeu de a binecuvânta lumea prin Avraam și Sara.

„*La Dumnezeu calitatea este totul, chiar dacă ținta dorită este cantitatea.*”

525 Cazul este remarcabil și ne amintește că Rebecăi, când s-a căsătorit Isaac cu ea, iarăși nu i-a fost îngăduit să nască copii până când dorința trupească nu a fost înlocuită de năzuința mai înaltă. Moștenitorul făgăduințelor lui Avraam, Isaac, „*s-a rugat Domnului pentru nevasta sa, căci era stearpă; și Domnul l-a ascultat*” (Geneza 25:21), – și așa au venit Esau și Iacov. Făgăduința făcută lui Avraam, de a binecuvânta toate familiile pământului, a fost transmisă în cazul lor lui Iacov; și tot așa, soția aleasă de Iacov, Rahela, nu a putut naște copii până când nu s-a rugat pentru aceasta; ceva mai mare decât pofta senzuală sau ambiția omenească trebuia să intre în nașterea unor urmași de mare nădejde. „*Dumnezeu Și-a adus aminte de Rahela, a ascultat-o*” (Geneza 30:22), iar ea l-a născut pe cel în al cărui caracter nu este consemnată nicio greșeală, pe Iosif, o persoană remarcabilă, care și-a scăpat toată familia de moartea prin foamete; fiii lui, Efraim și Manase, au fost căpeteniile celor două seminții în jurul cărora s-au grupat celelalte opt care alcătuiau cele zece seminții ale lui Israel; astfel încât „*Israel*”, spre deosebire de „*Iuda*”, este adesea numit „*Efraim*” de prorocii din epocile mai târzii ale istoriei Vechiului Testament (Ieremia 31:18 etc.).

„*Ceva mai mare decât pofta senzuală sau ambiția omenească trebuia să intre în nașterea unor urmași de mare nădejde.*”

526 Și așa a fost din nou când Dumnezeu a dorit un izbăvitor pentru Israel. Mama lui Samson „*era stearpă și nu avea copii*”, iar când, în cele din urmă, i s-a arătat un înger și i-a dat îndrumări cu privire la

copilul ce avea să vină, avem motive să presupunem că ea și soțul ei se rugaseră în această privință, – mai ales pentru că știm că Manoah, tatăl, s-a rugat pentru o călăuzire mai concretă cu privire la creșterea copilului așteptat (Judecători 13:8). Apoi ajungem la acel caracter deosebit de frumos, întemeietorul școlilor de proroci, Samuel. El a venit nu ca răspuns la dorința trupească, ci ca răspuns la rugăciunile fierbinți ale Anei (1 Samuel 1:20). Dumnezeu a împiedicat-o (și în acest caz) să nască copii până când dorința ei nu a fost sfințită. Aceasta poate să fi fost experiența multor altor mame care, în vremurile de demult, au născut copii însemnați, chiar dacă nu a fost consemnată în mod special.

527 Acum ajungem la Noul Testament, ca să învățăm aceeași lecție din experiența Elisabetei. Dumnezeu era pe punctul de a-l pregăti pe înaintemergătorul intrării lui Hristos în lume. A ales familia lui Zaharia și a Elisabetei și a exclus de îndată posibilitatea de a avea un copil al firii pământești, pentru ca Elisabeta să poată naște un copil născut dintr-o dorință sfântă, fără erotism. A așteptat mult – până când toate poftetele trupesti au încetat; apoi a fost trimis îngerul să-l vestească: *„Nu te teme, Zahario; fiindcă rugăciunea ta a fost ascultată. Nevasta ta Elisabeta îți va naște un fiu ... Căci va fi mare înaintea Domnului ... și se va umple de Duhul Sfânt încă din pântecul mamei sale”* (Luca 1:13-15). Așa s-au născut în lume oameni mari, adică oameni care sunt mari înaintea lui Dumnezeu, chiar dacă lumea îi poate disprețui, cum l-a disprețuit Irod pe Ioan Botezătorul, mai întâi închizându-l și apoi tăindu-i capul.

„Așa s-au născut în lume oameni mari, adică oameni care sunt mari înaintea lui Dumnezeu, chiar dacă lumea îi poate disprețui.”

Observație suplimentară

Există o deosebire foarte remarcabilă între intenția lui Dumnezeu în felul în care s-a purtat cu acești părinți ai unor urmași sfinți și scopurile urmărite prin mijloacele moderne de „control al nașterilor”. Două forme ale dorinței se întrec să se manifeste, iar Dumnezeu hotărăște ca, pentru urmași sfinți, dorința trupească să treacă și să fie înlocuită de dorul după urmași, care se exprimă spiritual în rugăciune și cerere. Dimpotrivă, mijloacele moderne făcute de oameni vor micșora exprimarea dorului după urmași și vor lăsa frâu liber dorinței trupesti iresponsabile. „De obârșie josnică” ar fi într-adevăr un urmaș al unor astfel de legături, dacă i s-ar îngădui, în cele din urmă, să se nască.

Lecția 100 – DREPTUL DE ÎNTÂI NĂSCUT SAU O CIORBĂ DE LINTE?

829 Acea învățătură falsă, derivată din talmudicele „Zece blesteme ale Evei” (vezi paragraful 106), că Dumnezeu le pedepsește pe femei în anumite perioade de chin pentru păcatul Evei, este o superstiție rea și crudă, care nu este sprijinită de Scriptură și este nevrednică de mintea noastră. Geneza 3:16 oferă o acoperire pentru senzualitatea masculină egoistă și fățarnică din cadrul relației conjugale, atunci când versetul este denaturat și citit în mod greșit astfel: *„Dorința ta să fie îndreptată spre bărbatul tău”* (Luther, traducere germană a Bibliei). De altfel, această învățătură este o caricatură a dreptății divine, căci nu sunt oare bărbații tot atât de mult urmașii Evei ca și femeile? Pedepsa nu se îndreaptă aici după păcat, ci după sex; iar Dumnezeu însuși este singurul răspunzător de sexul fiecărui om.

830 Mai mult, învățătura că femeia trebuie să „tacă” pentru totdeauna în biserică, trebuie să asculte de soțul ei și nu are voie niciodată să-și ia îndrăzneala să învețe pe alții sau să predice, pentru că Eva a păcătuit, distruge învățătura despre jertfa de ispășire și Îl lipsește pe Hristos de cinstea că moartea Lui a făcut ispășire pentru păcatele tuturor, firește și pentru ale Evei. Ea se află în totală contradicție cu

duhul protestantismului. Luther spune: „Este o mare rătăcire să ne străduim noi înșine să satisfacem dreptatea lui Dumnezeu pentru păcatele noastre, căci Dumnezeu le iartă întotdeauna de bunăvoie, cu un har nemăsurat.”

831 Și totuși, oricât de uimitor ar fi, Luther, ca și alții, pare să nu fi înțeles niciodată ideea „harului fără plată” pentru femei. Se relatează că el ar fi spus: „Moartea la naștere nu este altceva decât o moarte în lucrarea nobilă și în ascultarea de Dumnezeu. Iar dacă femeile se ostenesec purtând sarcini și, în cele din urmă, mor din aceasta, nu e nicio pagubă. Lasă-le să moară purtând, pentru asta sunt.” Luther pune mare preț pe „libertatea conștiinței”, dar despre femei a spus: „Ea nu are voie să înceapă sau să sfârșească nimic fără bărbat; unde este el, acolo trebuie să fie și ea și să se plece înaintea lui ca înaintea unui stăpân, de care se va teme și căruia îi va fi supusă și ascultătoare.” El nu lăsa niciun loc pentru „libertatea conștiinței” la femei.

832 Luther nu este o excepție de la tonul general al tâlcuitorilor Bibliei. Poate că este în exprimările lui ceva mai drastic decât unii alții. Din fericire, femeile, când au auzit „harul fără plată” vestit de predicatori, l-au primit pentru ele însele. Și, contrar presupusei învățăături a lui Pavel, în ultimii ani femeile au fost încurajate să participe la adunările publice din biserici, pentru că s-a constatat că adunările erau plictisitoare fără participarea lor. Dar ce drept are biserica să susțină o direcție de învățătură pe care o nesocotește prin propriile ei practici? Nu este oare vremea ca biserica fie să-și schimbe practica, fie să șteargă aceste învățături din comentariile ei, și să le pună pe amândouă de acord, într-un fel sau altul? Datoria aceasta le revine mai ales femeilor: să aducă această împăcare între propria lor practică, participarea la adunările publice, și învățăturile presupuse în general ale Bibliei.

833 Dar dacă alungăm din credința noastră și din învățătura noastră ideea că Dumnezeu, din cauza păcatului Evei, Și-a pus mâna nimicitoare asupra întregului sex căruia îi aparținea Eva – ce se întâmplă atunci cu învățătura că făgăduința despre sămânța femeii, care va zdrobi capul șarpelui, aparține tuturor femeilor? Deosebirea este următoarea: prorocia tristă din Geneza 3:16 s-a împlinit din belșug în chinul și suferința femeilor, *moștenite pe cale fizică*. Prorocia glorioasă din Geneza 3:15 se va împlini și ea din belșug, dar *nu* prin moștenire fizică, ci prin *alegere* de bunăvoie.

834 Prorocia nu este o fatalitate. Nicio femeie nu este predestinată soartei glorioase de a împlini această prorocie, că sămânța femeii va zdrobi capul șarpelui. Aceasta nu va veni pur și simplu peste mine împotriva voii mele – astfel încât să mă pot lăuda cu ceea ce va veni, orice aș face. Ni se spune doar că *unele femei* vor apuca acest premiu al chemării cerești a lui Dumnezeu în Hristos Isus; iar dacă eu nu mă alătur lor, umilirea mea și pedeapsa mea finală vor fi cu atât mai mari, pentru că premiul stătea înaintea mea și eu l-am disprețuit.

835 Cum am arătat deja, în toată Biblia niciun păcat nu este dat mai mult disprețului oamenilor decât cel al lui Esau. El avea în perspectivă un drept de întâi născut și, legată de acest drept de întâi născut, binecuvântarea profetică a tatălui său. Dar acestea erau lucruri viitoare, a căror venire putea întârzia mult, în timp ce el simțea nevoia urgentă de a-și potoli pofta trupească. Ar fi putut să stea în linia de descendență prin care Hristos a venit în lume; dar Hristos nu venea încă multă vreme, – ba chiar nu avea să vină încă vreo șaptesprezece secole. Esau și-a vândut dreptul de întâi născut pentru o ciorbă de linte.

836 Noul Testament îl numește pe acela „un lumesc, care pentru o mâncare și-a vândut dreptul de întâi născut” și adaugă: „Știți că mai pe urmă, când a vrut să capete binecuvântarea, a fost lepădat” (Evrei 12:16-17). Binecuvântarea tatălui său, care se odihnea asupra lui, moștenitorul dreptului de întâi

născut, ar fi contribuit mult la bunăstarea lui pământească; dar după ce și-a vândut acest drept, nu a mai putut moșteni această binecuvântare. Fapta fusese săvârșită cu mult înainte. Nu mai era loc pentru o schimbare. A primit o ciorbă de linte, dar a pierdut o parte îndoită din averea tatălui său și locul de cinste în familie. Isaac nu avea să mute înapoi asupra lui Esau binecuvântarea întâiului născut pe care o rostise asupra lui Iacov. El înțelesese, cred eu, că lui Esau îi păsa doar de folosul *pământesc*.

837 Nu s-ar putea zugrăvi un contrast mai mare decât acela dintre purtarea lui Esau și purtarea lui Moise, despre care același autor al Epistolei către Evrei scrie: „*Prin credință Moise, când s-a făcut mare, n-a vrut să fie numit fiul fiicei lui Faraon ... El socotea ocara lui Hristos ca o bogăție mai mare decât comorile Egiptului*”, care îi fuseseră puse la picioare spre desfătarea lui (Evrei 11:24-26). Închipuți-vă! Acest Moise distins, care fusese învățat în toată înțelepciunea egiptenilor, fiul fiicei împăratului! Se întoarce de la toate și se așază de partea *sclavilor egiptenilor*! Ce fanatic! Așteaptă un Hristos și jertfește lumea întreagă pentru acest Hristos, cu o mie cinci sute de ani înainte ca Hristos să vină!

838 Și ce vor face femeile vremii noastre? Vor spune ele: „Perspectiva este prea îndepărtată ca să fie atractivă pentru mine. Dacă aş putea vedea că, printr-un mare efort și multă lepădare de sine, s-ar putea realiza *în vremea mea* ceva care să merite, ar fi altceva. Dar puținul pe care îl pot face ca să grăbesc evanghelizarea lumii și venirea lui Hristos nu va schimba nimic. Nu am niciun interes să învăț pe alții, să predic sau să mă rog în public. Nu vreau să fiu printre cei care vestesc mereu că Hristos vine din nou, și apoi El tot nu vine. Aceștia sunt niște figuri caraghioase. Nu mă pot alătura lor.” Asemenea oameni nu „socotesc ocara lui Hristos ca o bogăție mai mare decât comorile Egiptului”.

„Ce vor face femeile vremii noastre? Vor spune ele: «Perspectiva este prea îndepărtată ca să fie atractivă pentru mine?»”

839 Din care grup vom face parte? Aceasta este întrebarea la care trebuie să răspundă fiecare dintre noi, femeile. Nehotărârea nu este de niciun folos în această privință. O mare făgăduință și prorocie – cea mai mare din toată Biblia – stă înaintea noastră, a femeilor. Nu există altă cale; trebuie fie să alegem ceea ce este, privit din punctul de vedere cel mai înalt, cel mai bun lucru cu putință, fie să ne dovedim niște Esau. Dumnezeu a pus credința noastră în fața provocării. Să ne disprețuim oare dreptul de întâi născut? Ferească Dumnezeu!

De la Geneza până la Apocalipsa, Katharine C. Bushnell oferă o prezentare temeinică a (aproape) fiecărui text biblic care se ocupă de femei. Ca lingvistă specializată în ebraică și greacă, ea studiază textele în limbile lor originale și în contextul lor istoric și descoperă astfel înțelesuri care au fost uneori întunecate de traducătorii Bibliei. Cartea s-a născut din strădaniile de o viață ale lui Bushnell pentru reforme sociale în numele femeilor, în cursul cărora ea a observat legături între statutul femeilor și neînțelegerile Sfintei Scripturi. Cercetătorii se sprijină pe lucrarea ei de pionierat de la prima ei publicare, în anul 1921, și o consideră una dintre cele mai bune abordări ale întregii Biblie cu privire la rolul femeii în biserică, în familie și în societate.

Trezește-te, Eva — căci peste tine vine îndată cerul!

Katharine C. Bushnell (1855-1946) a fost o slujitoare a lui Dumnezeu curajoasă și înzestrată, care își făcuse din versetul „Pot totul în Hristos care mă întărește” deviza vieții ei. A fost medic, misionară, reformatoare, autoare și vorbitoare, precum și o cercetătoare strălucită și originală, care vorbea șapte limbi și stăpâna greaca veche și ebraica. Bushnell a părăsit medicina ca să facă ceea ce considera o

lucrare și mai importantă, anume să schimbe condițiile de viață înjositoare ale oamenilor, preluând un rol de conducere în Women's Christian Temperance Union (WCTU), din mișcarea femeilor din secolul al XIX-lea. Poziția biblică a femeilor a avut pentru Bushnell o mare însemnătate, deoarece ea a ajuns la concluzia că traduceri greșite erau răspunzătoare de subjugarea socială și spirituală a femeilor. În anul 1896 a părăsit WCTU, ca să-și dedice anii care i-au mai rămas sarcinii de a scrie și de a transmite mai departe adevărul biblic despre intenția inițială și neschimbată a lui Dumnezeu: egalitatea deplină a femeilor.

Carte de lectură și studiu cu 100 de lecții + spațiu pentru notițe

ISBN 978-3-94447-225-6 (RVB)

ISBN 978-3-86269-206-4 (VKW)

Note

1. Din cauza lungimii termenilor „Vechiul Testament” și „Noul Testament”, în continuare, în aceste lecții, VT înseamnă primul termen și NT al doilea, iar majuscula M. îl trimite pe elev la varianta marginală a unui verset în ambele.
2. Felul în care Hamor s-a purtat cu Dina, printre acei hevei timpurii, însemna într-adevăr căsătorie. Că Iacov a avut și alte fiice știm din Geneza 46:7.
3. *The Herods*, p. 15
4. Talmudul conține „nu mai puțin de patruzeci” de citate din Ben Sirah – *Lange's Commentaries*, Apocrifile, p. 276.